

DUHOVNI PASTIR.

Izhaja vsak mesec. — Velja 4 gld. na leto.

Letnik IV.

V Ljubljani, decembra 1887.

12. zvezek.

Druga adventna nedelja.

I. Cerkveno leto. — II. Katera je skrivnost adventnega časa in kako jo kaže cerkev v svojih obredih?

Ljudstvo Sijonsko, prišel bo Gospod
rešit narode; razglasil bo slavo svoje
besede in oveselil vaša srca.

Vvod v sv. mašo.

Bratje, karkoli je pisano, je pisano v naše podučenje, da po potrpežljivosti in tolažbi pisem upanje imamo. Tako sv. Pavel v današnjem listu pojasnjuje svojim vernim, da vsi nauki, ki jih slišijo, vsa pisma, ki jih prejemajo od apostolov, veljajo njim v poduk in jim utrjujejo upanje, ker hranijo v sebi besede večnega življenja. Toda ne le nauki, katere nam oznanujejo apostoli in za njimi sv. cerkev, tudi molitve, navade, obredi, katere opravlja sv. cerkev, se nam kažejo v naše podučenje, treba le, da jih razumemo. Zato se tudi danes ozrimo za sv. cerkvijo, da v svoje podučenje vidimo, kako da obhaja današnjo nedeljo.

Danes je zbrana rimska cerkev v baziliki „sv. križa v Jeruzalemu“. To ime ima ta cerkev zato, ker ji je Konstantin cesar daroval velik kos pravega Kristusovega križa s Pilatovim napisom vred. V jutrove kraje se toraj v duhu danes preseli cerkev, v sveto deželo jo žene, odtam namreč solnce vshaja, odtam se po besedah prerokov pokaže tudi Solnce pravice — Kristus naš Gospod, po katerem se prav posebno v adventnem času vžigajo želje sv. cerkvi. Tu blizo Betlehema hoče sv. cerkev pričakovati, da tem preje zasliši angeljsko petje na nebu, da poprej zagleda čudodelno zvezdo nad hlevcem. Prepričana je, da se to kmalo zgodi, zato že danes kliče svojim vernim: *Ljudstvo Sijonsko* ... Pridružimo se danes cerkvi tudi mi in po vzgledu

svoje matere premišljujmo: I. Skrivnost adventnega časa in II. Kako jo kaže cerkev v svojih obredih?

I. Hrepenenje! To je skrivnost, ki prevladuje sv. cerkev v adventnem času. Kdor pa hrepeni po kaki reči, tak se danes silno veseli, ko že gleda v duhu, da so izpolnjene njegove želje, jutri pa je zopet žalosten, ker vidi, da je včeraj le sanjal, da se še ni vresničilo njegovo hrepenenje.

Tudi sveto cerkev spremlja v tem času veselje in žalost; raduje se, ker vé, da kmalu pride on, na katerega so čakali vsi narodi, žaluje pa tudi včasih, ker se ima to v duhu še le v božičnih praznikih dopolniti.

Po prihodu Gospodovem hrepeni sv. cerkev, po tem prihodu naj hrepené kristijani, to je skrivnost adventnega časa. Prihod Odrešenikov pa je trojen, kakor veli sv. Brnard: a) Pri prvem prihodu pride Gospod v telesu in slabosti, b) pri drugem v duhu in kreposti, c) pri tretjem v slavi in veličastvu.

a) Sv. cerkev se pridruži v tem času prerokom stare zaveze, ki so napovedovali prvi prihod Odrešenikov, popisovali njegovo življenje in njegovo kraljestvo; družijo se z Izraelci, ki so v babilonski sužnosti vzdihovali po Mesiju, da bi prišel in jih oprostil ječe in verig. In kdo bi tudi ne hrepenel po tistih srečnih Mesijevih časih, o katerih pripoveduje danes sv. cerkev z Izaijo prerokom: *In Gospodov duh bo na njem počival . . . Pravica bo pas njegovih ledij in zvestoba opasnik njegovih ledic. Volk bo prebival pri jagnjetu in leopard bo počival pri kozliču; teliček in lev in ovca bodo skupaj hodili in majhen deček jih bo gonil* (Iz. 11, 2. 5. 6.), t. j. v novem kraljestvu Mesijevem bo nehalo vse sovraštvo med narodi; Judje, Rimljani, Grki in divjaki se bodo v Kristusovi cerkvi združili, molili Očeta v nebesih in se ljubili med seboj kot bratje in sestre. Da cerkev res hrepeni po tem prihodu, spričujejo tudi besede današnjega evangelija: *Glej, jaz pošljem svojega angelja pred tvojim obličjem, ki bo pred teboj tvoj pot pripravljaj*. (Mat. 11, 10.)

b) Toda cerkev vé, da v telesu in slabosti je že prišel Odrešenik na svet, da je zdaj čas družega prihoda, da zdaj pride k nam v duhu in kreposti, ko bomo obhajali lepi Božič, ko se včloveči neskončni Bog in kakor nežni „božič“ med nas pride.

Kakor težko pričakuje nevesta svojega ženina, tako hrepeni sv. cerkev po svojem nebeškem ženinu. Vé namreč, da vso svojo čast

in moč ima od Jezusa Kristusa; zato se z vso skrbljivostjo pripravlja, da se v duhu in kreposti zopet tesneje združi z Bogom, ko ponavlja skrivnostni spomin njegovega rojstva. Pa sv. cerkev ne hrepeni po Odrešeniku samo zaradi sebe, mar tudi zaradi svojih vernikov dobrih in nepokornih. Z dobrimi želi pristopiti k jaslicam, pridružiti se pastirjem in trem Kraljem, da pozdravi in moli svojega včlovečenega Boga, da blagoslovijo nežne ročice božjega Deteta zbrane verne, da se okrepljeni z blagoslovom božjim vrnejo od jaslic utrjeni za nove boje. Pa tudi zarad hudobnih svojih otrók hrepeni sv. cerkev po prihodu Odrešenikovem; prav posebno namreč takrat ona moli za svoje nespokorne kristijane, ker upa, da se nedolžnemu Detetu, ki iz ljubezni do njih drhti na borni slamici, ne bodo več mogli ustavljati, da tudi hudobne vzbude angeljci s svojimi nebeškimi glasovi v višavah, da jih, če so blizo, potegnejo pastirji za seboj, gredoč k jaslicam ali če so daleč, da jih zvabijo saj trije Kralji, ki iz take daljave hité pozdravljat božje Dete.

Tako se s hrepenenjem radostna in žalostna sv. cerkev pripravlja na drugi prihod Gospodov v duhu in kreposti, na veseli Božič. Kakor grlica v gaju sameva in pokrulkuje, tako milo vzdihuje tudi cerkev, da pač že zasliši sladke besede: *Pridi z Libana, nevesta moja, da boš kronana!*

c) Sv. cerkev pa hrepeni v adventu tudi po tretjem prihodu Gospodovem, ko se prikaže na svet v slavi in veličastvu pravični sodnik. — Vé namreč sv. cerkev, da se ji ne bo popolno izpolnilo njeno hrepenenje toliko časa, dokler se bode vojskovala na svetu. Zato želi, da se kmalu dopolni število izvoljenih, da kmalu zagleda na nebu svetli križ; takrat še le, ko se odpró vrata večnosti, ko se preseli vojskujoča cerkev v nebеса in z drugimi nebeščani obhaja svoje zmagoslavje, takrat jej bodo izpolnjene vse želje — v Bogu. — Zato teh čutil polna milo prosi: *Pridi, Jezus, Gospod!* In ona ne prosi zastonj, ker sliši odgovor: *Prišla je ženitnina Jagnjetova in pripravljena je njegova nevesta.* (Raz. 19, 17.)

Vesela toraj cerkev hrepeni po tretjem prihodu, a rekel sem, da se pri hrepenenju druží z veseljem tudi žalost, tudi strah. Strah je sv. cerkev pred sodnjim dnevom, to spoznamo iz besed, s katerimi popisuje grozo sodnjega dné. Dan jeze je zadnji dan, ki bo zemljo spremenil v prah; dan groze in dan solzá, ko se bo treba vsem prikazati pred sodnjim stolom Kristusovim, da vsakdo prejme, kakor je zaslužil, dobro ali hudo. Pred tem dnevom trepetá sv. cerkev, ne sicer za-se, pač pa peče skrbno mater, kaj bo ta dan z njenimi

otroci; boji se, da bo mnogo njenih tisti dan na levi strani Sodnikov, da bodo pahneni v vnanjo temo, kjer bo jok in škripanje z zobmi.

Zdaj nam bo jasno, zakaj sv. cerkev posebno v adventu tolikrat vernim popisuje sodnji dan z vso njegovo strahoto. Cerkev želi vzbuditi speče iz dušnega spanja, grešnike hoče prestrašiti, da vidijo pred seboj brezdno pogubljenja, ki jih čaka, ako ostanejo v grehih.

Tako, kristijani, naša mati hrepeni po prihodu Odrešenikovem, tako se raduje zaradi Boga, ki pride in donese srečo, tako žaluje zaradi grešnikov, ki niso vredni tolike ljubezni, katerih pa celo ta neskončna ljubezen ne bo omečila, da bi nehali žaliti neskončnega Boga. O da ni med mojimi poslušalci nobenega, nad katerim bi morala žalovati sv. cerkev!

Zato kristijani, združite se v adventu s sv. cerkvijo v hrepenenju po Jezusu in se po njenem vzgledu tudi pripravljajte za njegov prihod!

II. Kako kaže sv. cerkev svoja čutila v obredih?

1. V adventu vabi cerkev kristijane bolj pogosto v cerkev, in kaže vernikom svoja čutila pri sv. maši:

a) s spokorno obleko. — V prejšnjih časih so po nekaterih škofijah, posebno na Francoskem v Tours-u itd. obhajali v adventu sv. mašo v črni obleki, sedaj je razen godov navadna v adventu pri sv. maši vijoličasta obleka, ki je znamenje pokore. V tem oblačilu se družijo cerkev z Izraelci, ki so v pepelu in spokornih haljah obhajali slavo razdejanega Jeruzalema in izgubljenega žezla Judovega in željno pričakovali, da se mu zopet obnovi nekdanja slava.

b) V obredih, ker se ne moli „Gloria“. Kako tudi? — Res, da se razgrinja vedno jasno nebo nad planjavami betlehenskimi, res, da pastirji pasejo in čujejo pri svojih čedah, toda ni jih angeljev, ki bi s svojim milim petjem in čarobno svetlobo prestrašili čuječe pastirje, vse je prazno in temno okoli Betlehemskega hleva — vse tiho! Kako bi cerkev, pričakovaje Odrešenika, pela „Gloria in excelsis, Slava na višavah!“ ako angelji molčijo!

c) Na koncu sv. maše ne pravi mašnik vernim: *Ite, missa est; Pojdite, maša je minula*, ne pravi: Verni, sedaj odnehajte od molitve in pojdite vsak na svoj dom, ne, ampak konča z opominom: *Benedicamus Domino! Slavimo Gospoda!* Slavite ga, ne odjenjajte od molitve, od prošenj, tudi čez dan, pri svojih opravilih, ker blizo je Gospod in pripravljeni moramo biti!

d) V duhovnih molitvah opušča cerkev molitev: *Te Deum, Tebe Boga hvalimo*, ker ta čas v prvi vrsti ni namenjen hvali Go-

spodovi, ampak bolj prošnjam in hrepenečemu vzdihovanju po obljubljenem Odrešeniku.

Kristijan, kadar hodiš v adventu v cerkev, vidiš mašnika v spokorni obleki, ne slišiš „Gloria“ pri sv. maši, sedaj več, zakaj cerkev žaluje, po čem hrepeni, družijo se z njo tudi ti v gorečih molitvah!

2. V adventnem času prepoveduje cerkev obhajati šumne ženitninske veselice in pojedine. Zakaj da cerkev to stori v tem času, menim, da vam je jasno, ako ste me do sedaj pazljivo poslušali. Kako naj bi v adventnem času motilo posvetno veselje kristijana, ki vé, kako v tem času vzdihuje sv. cerkev v gorečih prošnjah, ki sliši, kako strahovito mu slika mila mati poslednjo sodbo in večnost, ako je nesrečna. Pač vsakdo uvidi, da ta čas ni čas ženitnin, čas posvetnega radovanja. Iz tega pa tudi spoznate, kristijani, kako napačno delajo taki, ki tudi adventni čas oskrunjajo s pregrehami, posebno s pijančevanjem ali ponočevanjem. Ne grehu, mar pokori, ne posvetnim ženitninam, mar nebeškemu hrepenenju bodi posvečen adventni čas, v katerem se pripravljamo za nebeško ženitnino, katero kmalo obhaja božje Jagnje z izvoljeno svojo nevesto!

3. Posnemajmo v tem svetnike, ki so se tudi odrekli posvetnemu veselju, da sedaj uživajo večno srečo; posnemajmo vzgled sv. Barbare, današnje svetnice, ki je zavrgla posvetno ženitnino, a zato sedaj obhaja nebeško. Znano vam je življenje te svetnice, zato je vam le ob kratkem omenim:

Barbara je bila doma v Nikomediji; njen oče Dioskur sezida zanj stolpu podobno hišo, kjer naj ločena živi od ljudi, da morda kedo lepe device ne zapelje. V samoti se soznani z Jezusovo vero, prosi očeta, naj ji napravi kopel v stolpu, kjer sprejme sv. krst. Znamenje križa na kopeli, ki se ji je vdala, kakor bi bila iz voska in tri okna v sobi, so vsakemu pričala, da tu biva kristijana, ki veruje v presveto Trojico in veruje, da nas je Kristus odrešil na sv. križu. Iz tega spozná neverni oče, da je Barbara kristijana; sedaj uvidi, zakaj se ne vdá njegovi želji, da bi se omožila z bogatim in imenitnim snubačem. Razsrjen zgrabi za meč, a Barbara beži, boječ se ne sicer za-se, pač pa za očeta, da bi ne izvršil tolike hudobije. Po čudežu se sicer reši, a pozneje jo oče zopet zasači, stanovitno v ječo zapre in slednjič izroči sodniku. Sodnik, ki je s pregovarjanjem ne odvrne od krščanske vere, ne z milo ne s silo, Barbaro raztepe in jo v smrt obsodi; oče njen pa se mu ponudi, da ji bo zlobnež sam odsekal glavo. Res oče to stori. Barbara se preseli v nebesa k svojemu Ženinu, ta pa se zmaščuje nad očetom ter ga s strelo ubije, ko se vrača domu.

To je v kratkih potezah življenje sv. Barbare. Zakaj pač sv. cerkev obhaja praznik sv. Barbare in še štirih drugih devic: sv. Lucije

sv. Otilije, sv. Bibijane in sv. Evlalije ravno v adventu? Znan vam je evangelij o deseterih modrih in nespametnih devicah, ki so čakale na ženinov prihod. Modre so imele seboj olja, in ko je prišel ženin o polnočni uri, bile so pripravljene in šle z njim na ženitnino, nespametne pa so to priliko zamudile, ker so tekale za oljem, s katerim se niso bile preskrbele o pravem času.

Sv. Barbara s svojimi izvoljenimi tovaršicami je bila pametna, modra devica, ki je res čakala in vse darovala za Jezusa. Ali bi nam mogla cerkev še lepše vzglede staviti pred oči v adventu, ki bi nas vnemali, da nam je posebno v tem času potrebno vedno pripravljenim biti, ker prihod Odrešenikov je skoro pred durmi? Na teh vzgledih nam kaže sv. cerkev, kako je tudi nam hrepeneti po Izveličarju.

O da bi pač mi posnemali vzglede sv. cerkve in tistih svetnikov in svetnic, ki nam jih cerkev v tem času stavi pred oči! Blagor onim, ki se s skesanim srcem in čisto vestjo pripravljajo na lepe praznike, Jezus za nje ne bo prišel le na svet, prišel bo tudi v njih srca in v njih prebival s svojo nebeško močjo. — Gorjé pa onim, katerim sv. cerkev v svojih obredih zastonj kaže, kako hrepeni po Izveličarju, kako želi, da ž njo hrepené tudi verniki in se pripravljajo z molitvijo in pokoro na njegov prihod!

Strela je ubila grozovitega očeta sv. Barbare, kateremu je Bog z mnogimi čudeži kazal, da je vera hčerina prava vera, da jo tudi on sprejmi; zastonj ga je Bog klical dolgo časa, minul je zanj čas milosti in — strela je ubila trdovratnega zlobneža. Strela, to je: nagla, neprevidena smrt bo zadela tudi tiste trdovratne kristijane, za katere zastonj prihaja advent za adventom, za katere se zastonj ponavljajo čudeži v svetih skrivnostih, za katere zastonj v duhu prihaja Izveličar na svet.

Smrt nagla, neprevidena bo take zadela. Toda ne, ne bo jih; mi se hočemo pridružiti sv. cerkvi, ki tako silno vzdihuje k Bogu za svoje nepokorne otroke, ž njo hočemo Boga prositi, da tudi trdovratneži svoje življenje poboljšajo v adventu, da tudi k njim Gospod pride in jih reši; za-se in za vse pa hočemo prositi za srečno smrt sv. Barbaro, posebno priprošnjico za zadnjo uro, da se v njeni družbi na veke veselimo nebeške ženitnine. Amen.

Andr. Kalan.

2. Naša pohvala.

Mat. 11, 7.

Vvod. Kar je Jezus po sporočilu današnjega evangelija storil, to se v človeškem življenju pač vsaki dan ponavlja; kakor je on pohvalil, tako hvalimo tudi mi druge, in drugi morebiti nas. Le v tem je razlika, da se naši pohvali rado kaj napačnega primeša, da grešimo zoper resnico, pravico, pohlevnost in ponižnost... Dovolj vzroka, da se tudi v tej zadevi od Jezusa učimo. Razložil bom toraj, kako se nam je vesti 1. ko druge hvalimo, ali 2. če drugi nas hvalijo.

Izpeljava. I. 1. Hvalimo ljudi le takrat, ko so vredni pohvale. a) Kar je Jezus o Janezu rekel, bilo je vse resnično, nič prilizljivega (se našteje). b) Če toraj koga pohvalimo, mora res to imeti, zarad česar ga hvalimo; sicer bi si lahko mislil, da se mu prilizujemo, ali da se z njim norčujemo; če je pa nečimern in ima lažnjivo pohvalo za resnico, mu pohvala le škodi, ker ga v greh, v prevzetnost napeljuje. c) Še bolj napak je, če bližnjega celo pohvališ zavoljo slabih lastnosti in grešnega dejanja. Lažnjivih hlineev, ki tako ravnaajo, je mnogo: častilakomnost imenujejo skrb za dobro ime, skopost — modro varčnost, nevero — prostost in olikanost; hvalijo pobijalce, zapeljivce, pijance...

2. Hvalimo tako, da ne bode drugim v škodo. a) Jezus pohvali sv. Janeza, a s tem nikogar ne pograja, nikogar ne imenuje... b) Kedar toraj koga pohvalimo, ne smemo ob enem drugih grajati, da bi se iz njihovih napak njegova slava bolj svetila. Ali bi bilo modro in pošteno, ko bi barvar tvojo hišo prav lepo pobarval, sosedovo pa z blatom okidal, češ da se bode tvoja lepša videla? *Kar nočeš, da drugi tebi...*

3. Hvalimo previdno in modro. a) Posnemajmo tudi v tem oziru Jezusa: on ne hvali Janeza v njegovi pričujočnosti, tudi ne v pričujočnosti njegovih učencev, marveč še le po odhodu... b) Tako tudi mi ne smemo navadno nikogar hvaliti v obraz. Dobri itak ne slišijo radi, prevzetnim je pa nevarno... c) Tako naj bo navadno, a večkrat je pa potrebno bližnjega tudi v navzočnosti pohvaliti. N. pr. stariši otroke, gospodarji posle itd. iz tega namena, da bi bili še pridniši v svojem poklicu. Seveda je potrebna prava mera...

II. 1. Ni, da bi se morali vsaki pohvali odreči. a) Posnemajmo Jezusov zgled: ko so ga krivično grajali, je oporekal in se

potegnil za dobro ime. A tudi pohvalo je sprejel. Mat. 21, 15. 16. Seveda je le vse svojemu nebeškemu Očetu pripisoval. Jan. 8, 50. b) Tudi nam ne smé biti vse jedno, kako ljudje o nas sodijo. Junaško se potegnimo, kadar napadajo naše katoliško prepričanje ali pa našo ljubljeno mater sv. katoliško cerkev... Nič ne marajmo, če nas zaničujejo zastran hvalnih reči...

2. Nikar ne hrepenimo po ljudski hvali. a) Ta hvala je silno nestanovitna; danes hosana! jutri že križaj ga! b) Ima le takrat veljavo, če jo tudi Bog potrdi. Kaj pomaga Herodu, da so ga hinavci hvalili; kaj pomaga, če premnogi toliko slavo uživajo, če pa pred Bogom nič ne veljajo... c) Pa še celo škodljivo je, če nas ljudje preveč hvalijo: Bogu se čast odjema, našim dobrim delom se zaslužnje krati, in kdor se na ljudsko hvalo ozira, lahko najvažnije dolžnosti opušča... *Ne meni, o Gospod, ne meni, marveč svojemu imenu daj slavo!* (Ps. 113, 9.)

3. Ne bodimo prevzetni, če nas kdo kaj pohvali. a) Če nas tudi ljudje po pravici hvalijo, nimamo pravice za nečimernost; ker vse, kar smo in kar moremo storiti, je od Boga. I. Kor. 4, 7; 15, 10. Berač obleče svilnato in zlato obleko — ptujo ter prevzetuje: taki smo mi, če... b) Prav za prav pa nikoli hvale ne zaslužimo. Denimo na tehtnico dolg in zaslužnje; koliko napak... Mislmo toraj vselej, kadar nas kdo hvali: „O ko bi ti vedel, koliko je pa hudega...“

Konec. Dovelj važen je moj današnji nauk; vreden in potreben je, da si ga zapomnite. Hvalite druge, to zahteva večkrat ljubezen in prava korist; a vselej modro — pametno. Če vas kdo hvali, sprejmite, toda precej odpošljite hvalo onemu, ki jo edini zasluži. Vse vaše prizadevanje bodi obrneno na to, da vas bode Bog pohvalil na dan plačila, rekoč: *Prav dobri in zvesti hlapec...* (Mat. 25, 21.)

Praznik brezmadežnega spočetja Marije Device.

I. Brez madeža spočeta.

Vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža ni na tebi. Vis. pes. 4, 7.

Lepa je lilija, ko razvije v cvetji divno svojo beloto. Krasna je kraljica cvetlic, dišeča roža. Mikaven je prizor, katerega nam podaje zlata jutranja zarja objemajoč s svojim bleščem skalnate vrhove gorá

nebotičnih. Vzvišen je razgled z visokega hriba v prijazni dol, kjer se vije biserni potok, a njemu ob strani bela cesta; kjer se prijetno menjavajo vrti in gozdi, njive in cvetlice; kjer se ljubi škrjanec veselo po zraku dviga in peva radostno pesem stvarniku. — Toda lepši, neizrekljivo lepši je *čist rod, kateri se čednosti sveti*, čisto sreé, neomadeževana duša. Vsa lepota je namreč dvojna: počutna, zunanja in duhovna, notranja. Katero bomo više cenili? Gotovo notranjo, duhovno; kajti Bog sam, izvir vse lepote, je čist duh. Izmed duhovnih dobrot pa, katere si človek more pridobiti, je sicer imenitna vednost, učenost, lepša pa je čednost. In katera izmed čednosti je najlepša? Deviška čistost, to namreč vam je čednost, ki vsem drugim še le pravo ceno daje. Kar ni čisto, ni lepo. In naj tvoje srce tudi kipi same popolnosti, ako ni čisto — zavrženo bode pred Bogom in ljudmi. Naj je obleka zlata ali srebrna, ali sicer iz najdražjega blaga, če je blatna in umazana, kdo si jo bo upal nadeti? *O kako lep pa je čist rod, ki se čednosti sveti, njegov spomin je večn, spoznan je pri Bogu in ljudeh.* (Modr. 4, 1.)

Ako pa je že človeško srce v svoji čistosti tolike veljave pred Bogom in ljudmi, kaj pa porečemo o tisti, ki nikdar niti od madeža izvirnega greha prizadeta ni bila? Čistejše, lepše ni bilo srce človeškega bitja od začetka, in ne bo do konca sveta. In praznik te preblazene, prečiste, neomadeževane Device Marije danes obhajamo. Nebesa in zemlja se ga veselé. *Vsa si lepa, prijateljica moja, in madeža ni na tebi*, kliče nebeški Oče. Častimo brezmadežno spočetje Marijino — tako se vabijo angeli in svetniki. Na zemlji pa se spolnuje beseda, katero je v preroškem duhu govorila nekdaž teti Elizabeti pojoč: *Glej, odslej me bodo blaženo imenovali vsi rodovi na zemlji.* (Luk. 1, 48.) Iz milijonov pobožnih src dviga se danes veseli glas: *Marija brez madeža izvirnega greha spočeta, prosi za nas!* Tudi mi ne zaostanimo! K temu naj pripomore današnji govor, ki nas bo učil, da Marija je brez madeža spočeta; to namreč je: 1. nauk svete katoliške cerkve, 2. vesela zavest vseh pobožnih kristijanov. Pridite vi izvoljeni božji, angeli nebeški, tecite nam na pomoč, da spoznamo vsaj z očmi svete vere nebeško Kraljico brez madeža spočeto. Pokažite nam njo, katero danes posebno v nebesih slavite, da jo z veselim srčem počastimo tudi mi, enkrat pa v njeno častljivo družbo pridemo. Kraljica brez madeža, prosi za nas!

I. Prelep vrt je sv. katoliška cerkev. V njo vsadil je sam Zveličar zrn obilo svojega božjega nauka. In pod vodstvom nebeškega vrtnarja

sv. Duha pognala so od Kristusa zasajena zrna, ter se prekrasno razvila v cvetje svetih nauk, katere varuje in uči sv. cerkev. Tudi s skrivnostjo današnjega praznika se tako godi. Resnica, da je Marija spočeta brez madeža izvirnega greha, bila je kakor v zrnu shranjena od nekdaj v cerkvi katoliški. Novejšemu času pa še le je bilo prihranjeno jo kot versko resnico sprejeti. A ne smemo misliti, da so sv. oče Pij IX. brez vzroka, brez povoda zapovedali l. 1854 verovati resnico brezmadežnega spočetja celemu katoliškemu svetu. V razodenji božjem stare in nove zaveze ima trdno stojalo.

1. Že v stari zavezi imamo dokaj predpodob, ki od daleč kažejo resnico brezmadežnega spočetja Marijinega. Naj od teh naštejemo le nekatere: a) Najprvo kažejo nam sveti cerkveni očetje kot razlagovalci svetega pisma stare zaveze Noetovo barko, ki je edina odšla vesoljnemu potopu. Istotako je tudi Marija bila med vsemi ljudmi edina prosta izvirnega greha. b) Mozes je videl grm goreti, a vendar celo v ognju zeleneti. Tudi ta pomeni nam Marijo, katere celo peklenski ogenj podedovanega greha ni mogel oskruniti. c) Visoka pesem (4, 4.) pripoveduje nam o Davidovem stolpu, *ki je zidan z branili, na njem visi tisoč škilov, vse orožje močnih*, Sijon-skemu gradu v lepoto, sovražnikom pa v strah. Kakor pa Davidovega stolpa nobena moč ni mogla premagati, enako Marije ni zmogla oblast pekla, da bi bila nad njo gospodovala. d) *Zaprt vrt si, sestra, moja nevesta, zaprt vrt, zapečaten studenec*, tako poje modri Salomon v visoki pesmi (4, 12.). Marija je vrt, v katerem cvetó najlepše čednosti pobožnega življenja. A zaprt vrt je, v katerega zloba greha nikdar ulomiti ni mogla. e) Tudi sv. Janez daje nam prekrasno podobo Brezmadežne v svojem skrivnem razodenji (21, 18.). Popisujoč namreč nebeški Jeruzalem pravi, da *mesto samo pa je bilo čisto zlato, enako čistemu steklu*. Cerkveni očetje te besede obračajo na Marijo, ki se je pokazala v najlepšem svitu milosti božje, ki je bila najčistejša, ker prosta vsacega greha.

2. Toda čemu govoriti o samih podobah? Mar ne govori sveto pismo z razločnimi besedami o Marijinem brezmadežnem spočetju?

a) *Sovraštvo bom naredil med teboj in med ženo in med tvojim zarodom in njenim zarodom; ona ti bo glavo strla, in ti boš njeno peto zalezovala.* (I. Moz. 3, 15.) Kdo je žena, ki bo kači glavo strla? Marija. In toraj, če Marija peklenski kači na glavo stopi, kako bi ji ta še mogla škodovati!

b) *Vsa lepa si, prijateljica moja, in madeža ni na tebi.* S temi besedami ogovarja ženin svojo nevesto v visoki pesmi. A te

besede razumeti je v vzvišenem pomenu. Tako namreč smé ogovoriti nebeški ženin sv. Duh Marijo, ker ni imela madeža na sebi in je toraj vsa lepa milosti božje.

c) *Gospod me je imel v začetku svojih potov, preden je kaj storil od začetka.* (Preg. 8, 22.) Te besede ozirajo se v proroškem duhu na Marijo, ter kažejo, da Marija ni bila nikdar pod postavo greha, kajti „Bog jo je imel v začetku“, zato pa je peklo ni moglo premotiti, ne s svojo krivico oskruniti.

d) In čujmo, kako jo pozdravlja angelj Gabrijel. *Češčena si Marija, pravi, milosti polna.* (Luk. 1, 20.) Z vsemi darovi in milostmi sv. Duha je oblagodarjena, bogati zaklad, neusahljivi vir milosti je postala. In greh, da bi bil čez njo gospodoval? Kjer je luč — ondi ne more biti temota, kjer je milost božja, ondi se niti senca greha ne bo šopirila.

3. Na podlagi teh in enakih izrekov sv. pisma so razni cerkveni očetje Marijo v svojih spisih kot neomadežano devico častili in proslavljali. Sv. Efrem (orat. ad Dei Genitr.) imenuje jo *neomadeževano, neoskrunjeno, vsacega grešnega madeža popolno čisto devico*. Sveti Ambrož piše o njej, da je bila *po milosti vsakega grešnega madeža obvarovana* (serm. 22. in psal. 118). Sv. Ciprijan (serm. de nativ. Christi) pravi: *Od vseh ljudi se razločuje Marija: pač ima njih natoro, ne pa njih krivice.* In sv. Avguštin (de natura et gratia cap. 36.) lepo povdarja: *Ako govorim o grehu, nikarte misliti, da pri tem smemo ali moremo misliti na deviško Mater božjo.* In sv. Anzelm trdi (de concept. Virg. cap. 18.): *Popolno modro je bilo, da je imela Marija tako posebno čistost, kakoršne si za Bogom ne moremo pri nikomur misliti.*

4. Kedo se bo toraj čudil, ako se je pri takih naukih cerkvenih očetov pobožnost do brezmadežne Device tako zgodaj in tako splošno med pobožnimi kristijani razširila. Že v sedmem stoletju obhajal se je v zahodnjih krajih praznik v čast brezmadežni Devici; na vzhodu še poprej. Vse to godilo se je ob vednosti rimskih papežev, ki so češčenje neomadeževane Device še kolikor mogoče podpirali. Posamne provincije, cela kraljestva stavili so pod varstvo Brezmadežne. Družbe in bratovščine na čast neomadeževane Device so potrjevali in s posebnimi prednostmi obdarovali. Dovolili so, da se je smel praznik današnji kar mogoče slovesno praznovati, da se je v predglasji svete maše smel ta praznik privzeti pristavek: *v brezmadežnem spočetju* in da se jej je ta naslov tudi smel v litanijah pridevati. Že tridentinski zbor pa je odločujoč versko resnico o podedovanem grehu dostavil:

da nima namena preblazene in neomadeževane Device v ta odluk (splošnosti podedovanega greha) privzeti.

Pri takih razmerah so gotovo sv. oče Pij IX. iz sre vseh pobožnih kristijanov govorili, ko so l. 1854 osmega decembra skrivnost današnjega praznika kot versko resnico razglasili. Njih lastne besede so: *Nauk, ki trdi, da je bila preblazena Devica v prvem trenutku svojega spočetja po posebni milosti in prednosti vsegamogočnega Boga, gledé na zasluženje Jezusa Kristusa, Odrešenika človeškega rodú, od slehrnega madeža izvirnega greha prosta ohranjena, je od Bogá razodet nauk, in ga morajo vsi verni trdno in stanovitno verovati.* To je nauk katoliške cerkve. Uči nas, 1. da je Marija v prvem trenutku svojega bitja prosta bila vsega greha in 2. da je to posebno milost dosegla z ozirom na neskončno zasluženje Izveličarja, kateremu je dala življenje. Slednjič še dostavljajo, da vsak, kateri bi te resnice ne hotel verovati, odpadel je od prave vere in ni več ud svete cerkve.

II. Pa bodi Bogu hvala tisočera, ni jih bilo mnogo nasprotnikov te verske resnice. Pač pa so vsi pobožni kristijanje to za Marijo častilno resnico sprejeli s posebno radostjo. Spoznati moramo, da odkar je brezmadežno spočetje Marijino razglašeno kot verska resnica, se je češčenje Marijino še posebno razširilo in povzdignilo. (Cf. Prikazovanja v Lurdu.) Tudi mi Slovenci, od nekdanj pobožni častilei Marijini, nismo zaostali in nočemo ni v prihodnje. Kadar otroci vidijo počesčeno svojo mater, se vsi veselé in jo proslavljajo in blagrujejo. Marija pa se nam kaže še le kot brez madeža spočeta:

1. v pravi lepoti. Ona je tista, katere kačin strup nikdar ni dosegel. Ona je slavna nevesta visoke pesmi, katere ljubeznjivost je nebeškega ženina prevzela. (Vis. pes. 4, 7.) Ona vstaja, *kakor jutranja zarja, lepa kakor luna, svetla kakor solnce.* (Ibid. 6, 9.) Ona se nam kaže v lepoti, katere nobena stvar božja niti od daleč ni dosegla v lepoti, katero stoletja občudujejo, nebesa in zemlja blagrujejo. O da je nam dano gledati to nebeško lepoto, ta vzor vsega stvarjenja, to popolno podobo božje milosti! Da se nam Marija prikaže v svoji nebeški lepoti, tudi mi bi klicali: zares *dobro nam je tukaj biti!* — Revna Bernardinica v Lurdu je ugledala Marijo v svitu nebeške lepote in zamrlo jej je oko za posvetno lepoto, sreé se odtegnilo pozemskim čutilom, zaprla se je svetu, da je le Bogu služila, nebeško svojo priprošnico častila. — *Vsa si lepa, prijateljica moja,* kliče nebeški ženin — *in madeža ni na tebi.* In prav to, da ni madeža izvirnega greha na Mariji, daje jej tudi

2. pravo vrednost. Ne kakor „otroka Eve“, ne kakor „vzdihujočo v solzni dolini“, ne kakor „v hudobiji spočeto in v grehu rojeno“ jo gledamo, marveč občudujemo jo kot „neomadežano nevesto svetega Duha, kot deviško mater Kristusovo“. Zato pa mora biti vsa sveta od prvega začetka svojega bitja. Ni mogoče namreč, da bi bil Kristus, ki je *Najsvetejši svetnikov* (Dan. 9, 24.), ki je prišel greh odvzet, sprejel svoje meso od matere, v kateri bi bil greh le en trenotek gospodoval. Ne — *vs a lepa si, o Marija, in madeža ni na tebi!* In prav brezmadežno spočetje ti daje pravo vrednost božje porodnice!

Predragi! Po celem katoliškem svetu danes kakor električna iskra udarja na srca vseh pobožnih kristijanov vesela zavest, da je Marija brez madeža izvirnega greha spočeta. *Veselim o se tudi mi v Gospodu, in duša naša naj se raduje v Bogu, ker je Marijo oblekel v oblačilo zveličanja, in jo ogrnil z obleko pravičnosti, kakor nevesto, ki se okraši s svojo dragotino. Povzdiguje Gospoda, ker jo je sprejel in ni dal sovražnikom veseliti se nad njo.* (Cf. Introit. in Miss.) Odprite se nebesa in pokažite nam Neomadeževano, da jo poslavimo! Vidim jo v svojem Duhu *lilijo med trnjem* (Vis. pes. 2, 2.) poslavljenjo, povzdigneno nad vse nebeške duhove. Angelji obdajajo svojo kraljico, mučeniki časté svojo prvakinja, spoznavalci spoznajo svojo vzglednico, pred vsem pa svete device obkrožujejo svojo vzornico . . . In glej! Tudi na zemljo v solzno dolino hiti nje pogled. Kako le bi mati mogla pozabiti svojih zapuščenih otrok? Kako Marija vzdihujočih svojih v solzni dolini? Z rajsko-milim glasom nam kliče: *Blagor jim, kateri ohranijo moja pota.* (Preg. 8, 32.) Da, lepšega počesčenja ji dati ne moremo, kakor če živimo po njenem vzgledu. Res, da nas stiska poželjivost, da nas moti hudobni svet, da nas vsestransko nevarnosti dušne obdajajo; toda: *vse premorem v njem, kateri me močnega dela.* (Fil. 4, 13.) *Gre h naj toraj ne gospoduje v našem umrljivem telesu, da bi služili njegovemu poželenju. Pa tudi svojih udov ne dajajmo grehu kakor orožje hudobije, marveč dajmo jih Bogu, kakor orožje pravičnosti.* (Rim. 6, 12—15.) To naj bode danes naš sklep in zagotovilo Mariji. In to doseči: *Kraljica brez madeža spočeta, prosi za nas!*

Andr. Karlin.

2. Sovražniki Marijini.

Sovraštvo bom naredil... I. Moz. 3, 15.

Čudili se bote, če vam povem, da ima tudi Marija svoje sovražnike! Kako je to mogoče, bote rekli: Marija! tako mila, tako lepa, tako čista, tako ljubeznjiva! in bi kakega sovražnika imela? In vendar je tako. Marija je imela od nekdaj sovražnikov in jih ima še sedaj. Bog hotel, da bi med nami nobenega takega ne bilo, pa se zelo bojim, da Marija tudi v naši fari sovražnike ima, in morebiti se nič ne motim če pravim, da se celo danes tukaj v tej cerkvi na moški in ženski strani nahaja marsikateri Marijin sovražnik! Toraj potrpite malo, povem vam danes, kateri so sovražniki Marijini?

1. Največji in najhujši sovražnik Marijin je satan, to je stara kača, ki že od začetka sveta Mariji nasprotuje. In to sovraštvo je Bog že v raji naznanil, ko je kači rekel: *Sovraštvo bom naredil...* In to tudi ne more drugač biti. Hudobni duh je v vseh rečeh Mariji nasproti; Marija vsa čista in lepa, satan ves črn in zavržen; Marija sama nedolžnost, satan sama hudobija; Marija polna milosti in usmiljenja, satan sama nevoščljivost. Zato ji je pa tudi vedno nasprotoval, vedno njeno peto zalezoval, in bi jo bil tudi pičil in v greh pripravil, ko bi ne bila ona zavoljo Jezusovega zasluženja vsega madeža obvarovana. Satan je vedel, da bo iz žene rojen Zveličar, zato je vse ženstvo sovražil in tudi strašno med ženskami gospodoval, tako da v starem testamentu ni popolnoma čiste ženske ne med judi, še manj med ajdi. Ali nad Marijo se je zmotil in ni vedel za skrivnost božjega včlovečenja, dokler ni bilo Dete božje v Betlehemu rojeno. Satan je mislil, da je Marija navadna žena; ali ko je slišal angeljsko petje pri Betlehemu, od jeze ni vedel, kaj bi počel. In tako je satan Marijo toliko preganjal in ji toliko britkost napravljaj, da še nobena žena in mati takih ni skusila. Hudobni duh je šuntal Heroda, farizeje, Pilata, rabeljne in vse hudobne ljudi, da so Marijo in njenega Sina preganjali, trpinčili in slednjič tudi umorili. — Ali ravno v tem je bil satan še le konečno premagan. Mislil je Marijo in njenega Sina končati, ali ravno z Jezusovo smrtjo je bil sam premagan. Kača je Marijino nogo zalezovala, ali ravno nje Sin ji je glavo strl!

2. Marijini sovražniki so drugič krivoverci nekdanji in sedanj. To so najprej vsi tisti, ki so Jezusovo božjo naturo tajili in toraj tudi Mariji čast Matere božje kratili. Taki so bili, da le nekatere povem: Arij, Nestorij, Evtihes itd. V poznejšem času so bili

Priscilijanci, Katari, Albinžani, Husiti, Luterani, Kalvinei in Anglikani. Vsi ti krivoverci so trdili, da je bila Marija navadna ženska, da ni bila devica in da ne zasluži tolike časti, kakor jej jo katoličani skazujejo. Razkolniki sicer z nami vred Marijo kot Mater božjo časté, tudi češčenasmarijo molijo, tudi njene podobe po cerkvah in hišah imajo, ali to tajé, da bi bila brez madeža spočeta.

Celo med katoličani se dobijo Marijini sovražniki, ki leta 1854 od papeža Pija IX. razglašeno resnico, da je Marija brez madeža spočeta, tajé in zamujejo — in ti so enaki krivovercem. Če to trdovratno tajé, jih nobeden mašnik odvezati ne more.

3. Marijini sovražniki so vsi grešniki. Kaj pomaga pravoveren kristijan biti, če pa življenje ni po veri? Kje ste še kdaj kaj tacega slišali, da bi bil prijatelj dobri materi on, ki njenega ljubega sina sovraži? Kako bi mogel Marijin prijatelj biti, kdor je grešnik, — sovražnik njenega preljubega Sina?!

4. Posebej so Marijini sovražniki vsi nečistniki. In takšnih Marija v vsaki fari ima — in se jih tudi pri nas ne manjka. Da so nečistniki Marijini sovražniki, bote sami lahko spoznali. Tako čisti in sveti Materi in Devici ne more nobena reč tako zoprna biti, kakor nečistost. Mislite si gospodinjo ali drugo žensko, ki snažnost ljubi, pa bi ji kdo nalašč blata nosil v hišo, ali pa ko vé, da se materi gnjusi, če ves umazan, usmrajen, grd in povaljan pred njo hodi in vendar zmiraj tak k nji hodi. Kakšno veselje more Marija nad nečistniki imeti? Ali se ne bo nevoljna od njih obračala?

5. Zlasti pa so Marijini sovražniki pohujšljivei in zapeljivei — morilei nedolžnosti. Kakor je nekdanji krvoločni Herod pomoril vse fantiče po dve leti ali manj stare ter hotel med njimi Jezuska umoriti, tako tudi sedaj pohujšljivei brezusmiljeno nedolžnost morijo... In če si morete misliti, kako hudo je bilo Mariji, ko je Herodovo grozovitost zvedela, boste mogli tudi vsaj nekoliko razumeti, kako tudi zdaj žaljuje njeno materino sree, ko pohujšljivei...

Kaj pa hočemo mi storiti zavoljo Marijinih sovražnikov? O prizadevajmo si njeni prijatelji biti s tem, da ji:

1. čast povračamo, katero ji krivoverci in brezbožniki odjemljejo. Slabi otroci, ki se za mater ne potegnejo, kadar se ji krivica godi, kadar jo drugi zlobno obrekujejo in zaničujejo. — Minolo leto je neki razkolniški ruski slikar na Dunaji očitno razkazoval pohujšljive podobe, v katerih se je posebno Marijino devišstvo onečastovalo. Mnogi so celo hvalili te bogoskrunske podobe. Zoper te zlobneže sta se brž vzdignila Dunajski in naš Ljubljanski

škof in povabila vse dobre katoličane, naj zбриšejo ta madež z molitvijo in skupnim sv. obhajilom. Po tem vzvišenem zgledu moramo tudi mi vsako nečast Mariji storjeno vselej obsoditi in zavriniti, ter Marijo tem gorečniše častiti, čem bolj jo drugi sovražijo.

2. Prizadevajmo si njeni prijatelji biti s tem, da skrbno varujemo ljubo nedolžnost in čistost; kajti z nobeno drugo rečjo brezmadežni Devici ne moremo bolj dopasti. Kateri pa ste bili do zdaj zavoljo nečistosti njeni sovražniki, oh spravite se zopet ž njo, sprijaznite se ž njo. Ni se nam treba bati, da bi nas ona ne sprejela, da bi nas zavrгла. Jaz pravim, da bi se Marija še celo s hudobnim duhom spravila in sprijaznila, če bi se le poboljšal ali poboljšati mogel. Kar pa satan ne more storiti, je nam mogoče; mi se pa lahko še poboljšamo, spreobrnemo. Kristijani moji, tisto uro, ko se k Mariji vrnemo, tisto uro nas bo zopet sprejela; samo nikar ne hodimo k njej umazani, nečisti, grdi, ampak očistimo se pred v kopeli sv. pokore in potem pridimo k nji in postali bomo iz njenih sovražnikov zopet njeni prijatelji.

3. Posebno se bomo pa še Mariji prikupili, če nismo še s tem zadovoljni, da sami nikogar ne pohujšamo, marveč da si z vso silo prizadevamo, pohujšanje odvrčevati, kjer in kolikor nam je le mogoče. Ako pohujšanje odvrnemo in ljubo mladino obvarujemo, bomo Mariji enako ljubi, kakor nekđaj Jožef, ki je Dete božje pred Herodom rešil; kakor angelj, ki je iz nebes prišel, da bi njega umoritev ubranil. Oh stariši, učitelji, odganjajte najzlobniše Marijine sovražnike — pohujšljivce, ter postanite najljubši njeni prijatelji . . .

Za sklep pa še eno besedo k tebi, o Marija! Oh Marija, ti najboljše veš, ali sem bil kdaj tvoj sovražnik. Če sem kdaj bil, mi je še danes žal! Ali to pa lahko rečem, o Marija, vpričo tega ljudstva meni izročenega, da sem te od mladega ljubil, da sem se k tebi o vsaki priliki in nezgodi zatekal! To lahko rečem, da tudi čistost, tebi tako ljubo najbolj priporočam, da mladino skušam čisto, nedolžno obdržati, da me strašno zaboli, kadar zvem, da je ta ali ona z nečistostjo tvoja sovražnica postala!

Oh Marija, če bi bil kdaj tudi tvoj sovražnik, zanaprej nočem več biti! Oh, če bi bili mi tvoji sovražniki, kam se hočemo o smrtni uri obrniti? Ne, tvoji sovražniki, o Marija! ampak tvoji prijatelji hočemo biti, da nam bodeš naša pomoč na zadujo uro! Da, takrat, o Marija, ti brez madeža spočeta, ne zapusti nas tisto uro, o Marija! Amen.

Jan. Ažman.

Tretja adventna nedelja.

I. Cerkevno leto. — III. Kako se nam je v adventu pripraviti na božične praznike?

Jaz sem glas vpijočega v puščavi:
Pripravite pot Gospodov!

Jan. 1, 24.

Gaudete! Veselite se! Tako imenujemo današnjo nedeljo, ker se s temi besedami začenja sv. maša. Veselo hvalnico poje prerok v današnjem berilu, njemu pritrjuje apostol v nedeljskem listu: *Bratje, veselite se vedno v Gospodu, še vam rečem: veselite se!* Veselje kaže sv. cerkev po nekaterih krajih, ker odloži danes vijoličasto spokorno mašno obleko in se ogrne v cvetoče, rudeče oblačilo.

Odkod tako veselje v resnem adventnem času? — Dosedaj je klicala cerkev po Odrešeniku in odgovor je dobivala: *Pridite, da molimo kralja, ki bo prišel.* Ki bo prišel? Kdaj pač? Morda bo treba čakati še dolgo? — Tudi danes ponavlja z vernimi svoj klic: Pridi, Jezus, Gospod! Tvoje ime in tvoj spomin sta slast našim dušam; po tebi hrepené po noči, in ko se dan zazna, se vzbudimo, da mislimo na-te! In danes dobi za odgovor: Blizo je že Gospod, pridite, da ga molimo! Blizo je Gospod, in cerkev bi ne bila vesela, cerkev bi vernim ne zaklicala: *Gaudete! Veselite se!?*

Da, blizo je že Gospod, v naši sredi je, saj o njem govori tudi Janez Krstnik danes v evangeliji: *Med vami je, pa vi ga ne poznate!* Med farizeji je bil, a veseli niso bili, ker ga niso poznali, ker se niso pripravili na prihod njegov. Zato jim kliče sv. Janez: *Jaz sem glas vpijočega v puščavi: Pripravite pot Gospodov!*

Morda smo podobni judom tudi mi? Cerkev se danes veseli, a mi njeni otroci ne čutimo ž njo istega veselja, zato ker ne pripravljamo pota Gospodu, zato ker se ne pripravljamo prav za božične praznike. Da se bomo tudi mi danes veselili s sv. cerkvijo, zato vam pojasnim v svojem govoru: Kako se nam je v adventu pripraviti na božične praznike?

I. Nič naj vas ne skrbi, mar v molitvi, v priporočilih in v zahvali naj bodo znane vaše prošnje pred Bogom. (Filip. 4, 6.)

1. V resnem adventnem času, pojasnjuje apostol s temi besedami, odložite prevelike, posvetne skrbi in molitev naj bo vaša hrana in vaša

tolažba pri Bogu. Molitev je toraj prvi pomoček, s katerim se pripravljam za Božič!

Tudi cerkev, ki nas sedaj večkrat, nego v drugih časih zbira in vabi k sebi, nas opominja k molitvi: „Pridite, da molimo Kralja, ki ima priti, ki je blizo! — Toda vsaka molitev ni prijetna Bogu; molitev grešnikov je Bogu zoperna; treba toraj, da nam prihaja molitev iz čistega srea. Ako ga nimamo, skrbimo, da je v adventu očistimo v zakramentih sv. pokore in sv. rešnjega Telesa. — Cerkev zato želi, da verniki v adventu pristopijo k sv. zakramentom.

2. Ta navada je že od nekdaj v veljavi. Ne govorim o prvih kristijanih, ki so vsak dan pristopali k sv. obhajilu, omenim le veliko poznejšega določila, katero je izdal sv. Karol Boromej svojim duhovnom. *Skrbite*, pravi, *da verniki v adventu vsako nedeljo prejmejo sv. zakramente*. In če dandanes pri nas ni več te gorečnosti, moram vendar v tem oziru pohvaliti naše ljudstvo, ki si še vedno šteje v nekako dolžnost, da razen o Veliki noči tudi v adventu hodi k spovedi in sv. obhajilu. Bog daj, da se ohrani ta lepa navada, da se čedalje bolj razširja in utrjuje med nami. Ta navada spričuje, da kristijani poznajo duha sv. cerkve. Zakaj namreč cerkev tako zelo želi, da verniki v adventu pristopajo k mizi božji? — Jezus se po duhovno o Božiču zopet rodi, pride na svet, pride na svet zaradi nas, zato naj pride tudi v naša čista srea pri sv. obhajilu. Glejte, kristijani, kako primerno je toraj, da se ravno v tem času z Jezusom družimo v najsvetejšem Zakramentu.

Dragi moji! advent je tukaj, polovica ga je že minulo, skrbite toraj, da tudi vi izpolnite svojo adventno dolžnost in po lepi navadi svojih očetov prejmete v tem času vredno sv. zakramente, da se bote z Bogu prijetno molitvijo, ki vam bo vrela iz očiščenih sre, vredno pripravili po želji sv. cerkve za prihod Gospodov. Taka molitev bo Bogu prijeten dar, katerega bode sprejemal od vas z veseljem, kakor ga je nekdaj od sv. Lucije, katere se sv. cerkev spominja vsak dan in prihodnjo sredo še posebej obhaja njen god. Kristus, luč v razsvetljenje narodov ima priti, zato Lucije — razsvetljene praznik cerkev prav primerno obhaja v adventu.

Premožna pa tudi pobožna mati Evtihija vadi še popolno mlado hčerko Lucijo v molitvah; vodi jo zato rada v svojem rojstnem mestu Sirakuzu v Siciliji na grobove sv. mučencev. „Glej, hčerka moja, tu počivajo mučenci in mučenke, o katerih sem ti že dopovedovala, kako so jih trinogi lovili, vezali v verige, mučili v ječah, trpinčili na te-zalnicah in moriščih ter slednjič neusmiljeno morili po nedolžnem samo zato, ker niso hoteli zatajiti vere v Jezusa“. Strahom poslušā

mala Lucija materine besede in solze jej zalivajo nedolžni obraz. „Toda“, nadaljuje mati, „trpeli so veliko, a glej: vse trpljenje je zanje minulo, sedaj njih trupla tu v miru počivajo, njih duše pa se veselé v Bogu. Kratek je bil boj, a zmaga je večna!“ In posušile so se nežni Luciji solzé, zaiskrile so se jej oči in rekla je materi, kakor govore priprosti otroci: „Mati, tudi jaz bi rada trpela tako kratek čas, da bi se veselila na veke“. A mati nato: „To ni tako lahko, zato treba, da se pripravimo“. In pokleknili ste zopet na grobove spričevalcev božjih in prav goreče molili in molitev iz dveh čistih src je kakor blagodejno kadilo hitelo k Bogu nad oblake.

O dragi kristijani, posnemajmo ta lepi zgled tudi mi; očistimo svoja srca v studencu sv. pokore, prejмимо Jezusa v sv. obhajilu s skesanim srcem in tudi naša molitev bo Bogu prijetna, bo prvi in dober pripomoček, da se v adventu dostojno pripravimo za veliki praznik rojstva Gospodovega!

II. Molitvi toraj naj je posvečen adventni čas, a ne samo molitvi, to bi še ne bilo zadosti; molitvi naj se pridruži po želji sv. cerkve tudi post, tudi zatajevanje.

1. Prav primerno je zato v cerkvenem letu ta teden kvaterni teden, toraj: v sredo, petek in soboto zapovedan post.

Bila je nekdaj navada, da so se kristijani postili ves adventni čas; sv. cerkev želi, da bi ta navada veljala še sedaj vsaj kvaterne dneve in da ta kvaterni post ukazuje, zato ima jako važne vzroke:

a) Cerkev želi, da se različni letni časi posvetijo s pokorili, da se ob takih prilikah ponižni spominjamo časov Gospodarja: zato je bil ta post v navadi že v prvih krščanskih časih; takrat so ga imenovali: „post v 10. mesecu“. Sv. Leon nas poduči, da so se verni v tem času Bogu zahvaljevali za letne pridelke. To je dolžnost naša tudi še dandanes.

b) Kvaterni post pa veljá tudi posvečevanju mladomašnikov. Nekdaj je bila v cerkvi navada, da so le kvaterne tedne posvečevali mašnike. V sredo so oklicali imena novomašnikov pri službi božji in v soboto se je začelo posvečevanje; verniki pa so prosili Boga, naj pošlje gorečih delavcev v svoj vinograd, s škofom in posvečenci so se postili, da bi Bog tem rajše uslišal njih prošnje. — Predragi, tudi nam je dvakrat potrebno postiti se kvaterne tedne tudi v ta namen, da tudi nam milostni Bog pošlje dovolj in gorečih duhovnikov.

c) Post ta ima pa še viši pomen. Sv. Leon ga nam pojasnjuje: *S postom si vtrujemo čednost. Živi zdržno, in spremljate te bodo čiste misli, razumni, koristni in odločni sklepi. Kdor se radovoljno posti, admira strastnemu poželenju, njegov duh pa se oživlja v krepostih.* (Brev. II. Noct.)

Te besede sv. Leona veljajo tudi nam in prav posebno v naših časih. Žalibog, da dandanes *premnogi živé kakor sovražniki križa Kristusovega, katerim Bog je trebih* (Fil. 3, 18.), žalibog, da jih je toliko, ki prezirajo cerkveno postno postavo, da, ki jo še celo smešijo in pred verniki zaničujejo; taki ne pomnijo, da so nezadovoljni Izraelci v puščavi tudi zdihovali po egiptovskih posodah in od Mojzesa tirjali mesa, sv. pismo pa pravi, *da jih je veliko pomrlo pri grobovih sladnosti*; nečejo vedeti, *da vživanju preobilnih jedi sledi bolezen, da je požrešnost kriva koleri*. (Sir. 37, 33.) Kolikor bolj pa maloverni svet zanemarja post, toliko imenitnejša je ta dolžnost vernim kristijanom, zato skrbimo, da bomo tudi kvaterni post v adventu obhajali v duhu in po namenu sv. cerkve v svoje posvečenje.

Le to še omenim, da post ni le v jedi in pijači, da se moramo postiti tudi v govorjenji, tudi v mislih in željah svojih. Post je zatajevanje, s katerim se odrečemo samo na sebi dovoljenim rečem.

2. Tudi za tako zatajevanje vam za vzgled pokažem sv. Lucijo. Lucija, dobro vzgojena, obljubi že v zorni mladosti Bogu vedno čistost, pač vzgled največjega zatajevanja. Mati, dasi pobožna, je vendar želela zaradi imena in premoženja, da bi se Lucija omožila. Mati pa nenadoma zboli in štiri leta jej je Lucija ljubeznjiva usmiljenka; priporočate se v bolezní prav posebno sv. Agati ter potujete tudi do njenega groba in prosite tam zdravja. Kmalu vsklikne vesela mati moleča na grobu sv. Agate: „Lucija, jaz sem ozdravljena!“ — „Želje vaše, ljuba mati“, pravi Lucija, „so vam izpolnjene, dovolite, da se izpolnijo tudi moje: Prosim vas, obljubite mi zavoljo sv. Agate, na katere priprošnje ste ozdraveli, da me ne bote nikoli več nadlegovali s kakim ženinom, ker jaz sem Kristusu zaročena — na veke.“

3. Tako govorjenje je žalibog dandanes svetu tuje; ni čuda: tako ne govorijo ljudje, ki strežejo poželjivosti, tako govoré pobožne, čiste duše, ki so križale svoje meso z željami vred, ki so odmrle posvetnim strastim, ki so razumele vabilo Jezusovo, katerega ni mogoče vsakemu umeti. — Toda če nam tolike popolnosti ni mogoče doseči, dolžnost naša je vendar-le, da hrepenimo, da si vsaj prizadevamo za tako popolnost in to ravno dosežemo, ako se zatajujemo, premagujemo, ako se postimo. Post je toraj drugi pomoček, s katerim se nam je v adventu pripravljati na prihod Gospodov.

III. Sv. Leon pravi nadalje v berilu: *Ker pa samo post ne zadostuje v naše izveličanje, treba, da posvetimo svoje poste z deli krščanskega usmiljenja, kar si pritrhamo z zatajevanjem, s tem podpirajmo reveže!*

1. Dela usmiljenja priporoča sv. cerkev posebno v adventu. Kako bi tudi hotela drugače? V tem času premišljuje dela usmiljenja

božjega, katera je skazoval Bog posebno Izraelskemu ljudstvu. Odrešenika je svetu obljubil in preroke ter učenike pošiljal štiri tisoč let, da je vera v prihod Mesija ostala vsaj med enim narodom vedno živa; kmalu pa bo sv. cerkev priča največjega dela ljubezni božje: Bog sam se bo včlovečil. Neskončni zapusti veličastna nebesa ter iz ljubezni do nas pride reven na svet, da povsod, kjerkoli hodi, deli telesne in duševne dobrote. Premišljujoč to delo božjega usmiljenja čuti cerkev, da jo hvaležnost sili, naj je v tem tudi ona Bogu enaka, da tudi hodi za Kristusom, deleč dela usmiljenja.

Zato sv. cerkev želi, da si z deli krščanske ljubezni tudi njeni verniki pridobivajo milosti, s katerimi jih obdaruje kmalo novorojeno božje Dete. Toda čemu še besed? Saj Gospod sam naravnost pravi: *Vera brez del je mrtva*. Po delih nas bode Bog sodil, po delih usmiljenja milostno sodil; *sodba brez usmiljenja pa tistemu, ki usmiljenja ne pozná*, dostavlja sv. Jakob.

Zato kristijani, skazujte tudi v tem času dobra dela naj so duhovna ali telesna, kakor je to storila tudi sv. Lucija.

2. Ko namreč naznani materi, da je Kristusu zaročena, jim reče: „Dajte mi, draga mati, doto in balo, katero ste meni namenili za ženitnino!“ „Vse je tvoje, kar ti je oče zapustil, le do moje smrti počakaj, potem stori s premoženjem, kakor ti drago.“ „Ne tako, mati moja, poslušajte: Bogu ni všeč tisti, ki mu to dá, česar po smrti ne more uživati in ne seboj vzeti, zato dajte Bogu, kar je našega, dokler še živite, dajte mu vse, kar ste meni namenili!“ — Kmalu začnete na to prodajati svoje dragocenosti, zlatnino in drugi lišp, ter delite ubogim; le toliko si prihranite, kolikor zase neobhodno potrebujete. Mladenič, ki je snubil Lucijo, se čudi, zakaj da Evtihija prodaja svoje imetje. Lucija pa mu po dekli odgovori, da ste dobili za svoje blago kupca, ki jima silno drago vse plačuje. Povprašajočemu slednjič tudi Lucija brez prilike pojasni materino in svoje ravnanje ter mu brez ovinkov pové, da zastoj nanjo čaka, ker ona je že dala svojo besedo — Kristusu. V srce zadet nevernik hiti k sodnji in razžaljen in zavržen naznani iz maščevanja, da je Lucija kristijana. — Lucijo kmalu tirajo pred sodišče ter jo silijo, naj daruje malikom. Trinogom pa devica junaško pravi: „Čista in brezmadežna pobožnost je ta: obiskovati sirote in vdove v njih nadlogah in neomadežanega se ohraniti pred tem svetom. (Jak. 1, 27.) Tri leta sem vedno darovala Bogu in zdaj sem vse izdala; drugega nimam, le samo sebe še, zato radovoljno tudi še samo sebe sedaj Bogu darujem!“ — Bog ni osramotil njenih besed. Rablji so jo vlekli v hišo nesramnosti, a čudovita moč je trinogom branila jo premakniti z mesta. Kristijani, gledajoči kličejo: „To je moč božja!“ — Drvá nanosijo okrog nje, zažgó gromado, a ogenj se ne dotakne device. „Velik je Bog kristijanov!“ kličejo gledalci. Rabelj pa boječ, da bi se vse ljudstvo ne pokristijanilo,

devico umori z mečem. — In dosegla je devica, kar je še nežna deklica želela, ko je s svojo materjo molila na grobovih mučencev. Slavno je dokončala boj in se pridružila izvoljenim v nebesih. — O zares: Čista in brezmadežna pobožnost je reveže podpirati v nadlogah, kakor je storila sv. Lucija. Ona je vse dala, dajmo toraj tudi mi vsaj nekaj po svojem premoženju!

Tako se, dragi verniki, z molitvijo, s postom in z deli usmiljenja pripravljajmo na prihod Gospodov, na največe čudo neskončne ljubezni božje. To je želja in prošnja sv. cerkve do nas vseh! Zbrani so danes rimski kristijani v krasni cerkvi sv. Petra. Dragocene so umetnije v tej cerkvi, a verniku so še bolj dragocena njena tla. Sozidana je namreč na grobovih mučencev. Hitimo v duhu sedaj tudi mi tje: *Gaudete! Veselite se!* ta glas doni po prostorni cerkvi. Veselite se, vi mučenci, ki počivate na tem sv. prostoru! Z molitvijo in zatajevanjem ste se utrili v veri in ljubezni in ni vam bilo preveč, vse, tudi življenje dati za Kristusa, pač da: *Gaudete! Veselite se!* Vi pa živi zbrani v tem svetišču, posnemajte svete spričevalce, pripravljajte s spokornim življenjem tudi vi pot Gospodu in potem velja tudi vam na veke današnji glas sv. cerkve: *Gaudete! Veselite se!* Amen.

Andr. Kalan.

2. Trojno vprašanje.

Jan. 1, 19.

Vvod. Čudno je človeško govorjenje: včasih se dolgo časa in obširno govori, pa se v premnogem besedovanju prav malo pové; včasih pa že ena sama beseda, ali pa dvoje besedi zadostuje, da se nam kakor blisk posveti v glavi in nam vzbudi dolgo vrsto najvzvišenejših misli, in da kakor vroča iskra zaneti najplemenitejši ogenj v našem sren . . . Taka beseda se mi zdi vprašanje današnjega evangelija: *Kdo si ti?* O koliko misli nam vzbudi, če si ga prav ogle damo, in kako pretrese našo dušo, če si ga tako k sreč vzamemo, kakor zasluži. Najprej nam v spomin pokliče še dvoje drugih prevažnih vprašanj: „kdo si bil?“ in „kdo boš?“ Vse troje nam pa že daje toliko misli in čutil, da zadostuje za en govor. Toraj trojno vprašanje bomo danes premislili: 1. kdo si bil? 2. kdo si in 3. kdo boš?

Izpeljava. I. Kdo si bil? Ne najdem besedi, da bi dopovedal rajsko srečo tvojih prvih let:

1. Kako srečen si bil, ko so te od sv. krsta prinesli; nebesa so se veselila tvoje sreče, ker postal si otrok Božji s pravicami do nebeškega kraljestva; veselo je čuval poleg tvoje zibelke tvoj angelj varuh in se veselil tvoje detinske nedolžnosti; tvoji dobri stariši so mnogokrat klečé molili zate in obetali Bogu, kako bodo skrbeli zate; držali so svojo obljubo: kakor bela lilija, kakor nežna vrtnica si rasel... O zlati časi! Greh poznan le po imenu — cerkev najljubši kraj — strasti še ne vzbujene — prve molitvice kako priproste, a vendar tako mile...

2. To premilo jasno nebo tvoje prve mladosti ni sicer zmiraj tako čisto ostalo; že so se začele kazati mračne meglice; mali otročji grehi so že jeli zatemnjevati tvojo lepo dušo: toda šel si k spovedi — ves skesan in v krvi Jagnjeta je bila zopet tako čisto oprana — angelji so se veselili, ko so te videli iti od prve spovedi...

3. Prišla je najlepša dōba tvojega življenja — dolgo zaželeni dan prvega svetega obhajila: kako odkritosrčna je bila tvoja spoved, kako veliko je bilo tvoje kesanje zaradi tako malih še tvojih grehov; o kako goreče si takrat ljubil Jezusa in njegovo preblaženo Mater Marijo, kako trdni so bili tvoji sklepi...

4. Ne smeva pozabiti tudi pomenljivega dneva v tvoji zlati dōbi, svete birmе, ko so se razprostrle škofove roke nad taboj, ko si bil maziljen s sv. krizmo in v veri potrjen, da bi se mogel vedno zvesto vojskovati zoper greh. O, kako srečen si bil še takrat! Oh, zakaj ni zmiraj tako ostalo?

II. Kaj si pa zdaj? 1. Samega sebe se moraš ustrašiti, in kaka gnusoba si še le drugim: a) Strup greha je razjedel naše srce, da je zginila podoba božja iz njega, postalo je gnusoba pred Bogom. b) Naš angelj varuh se žalostno od nas obrača... c) Naši stariši, ki so se nekdanj tako veselo v nas obračali, bi se v grobu obrnili... d) Naši ljubi učeniki, ki so se veselja jokali, ko so nas videli iti k prvemu obhajilu, bi krvave solze točili, ko bi videli, kod zdaj hodimo...

2. Nekdanj je bilo naše srce tako rahlo in voljno, zdaj pa tako trdo: a) Če so le mati in oče prst povzdignili, le z očesom posvarili, je pomagalo, zdaj najstrašnejša šiba božja ne omeči. b) Nekdanj smo čutili prihod sv. Duha kakor pihlanje, zdaj pa še hudi vihar nas ne premaga; še tako oster nauk ne omeči, še tako milo vabljenje ne ogreje...

3. Ali mar preostro sodim? Le poglej po svetu, kako sedaj ljudje živijo... Toda raje poglej sam v svoje srce: a) Kdo si ti?

Ali nisi tisti trst, ki ga veter semtertje maja; strastim se uklanja, za pihlanje sv. Duha se ne zmeni. b) Kdo si ti? Ti si tisti David, ki je Bogu hvalo pel, dokler je bil pastirček, v moški dôbi pa tako zabredel? c) Kdo si ti? Ti si tisti Salomon, kateri, dokler je nedolžen, od Boga modrosti prosi, v starosti pa malikom razuzdanosti altarje zida. č) Kdo si ti? Ti si tisti Heli, ki Bogu daruje, svojim sinovom pa pohujšanje spregleduje. d) Kdo si ti? Tisto nehvaležno Izraelsko ljudstvo, ki danes Zveličarju kliče „hosana“, jutri pa vpije: „križaj ga, križaj ga“. e) Kdo si ti? Tisti farizej, ki v ovčjem oblačilu okrog hodi, znotraj pa je zgrabljiv volk. (Čednost na jeziku, pregreha v srcu; s kolenom Boga častiš, z roko krivico delaš; mesto dobrega zgleda zapeljevanje...)

III. In kaj boš? To se bode prav kmalu pokazalo; v kratkem času namreč pride smrt in ta bode odločila za vselej:

1. Kaj bode tvoje telo? Pojdi na prekopano pokopališče in pregleduj ostanke ranjelih, pa razsodi, če moreš, katera roka je bila kraljeva, katera noga beračeva; katere kosti so ostanki svetnika ali pogubljenega grešnika... Glej tak boš ti prav gotovo!

2. Kaj pa bode tvoja duša? Samo dvoje je mogoče: pogubljena ali zveličana! Ali bode to ali ono, imaš ti sam razsoditi, in sicer zdaj precej, dokler je čas. Kar si služiš, to bodeš pa prejel: delaš za nebesa, pojdeš v nebesa; delaš za pekel, bode pekel tvoj delež. Rim. 2, 6.

3. Pa ta ločena osoda telesa in duše bode trajala le nekaj časa. *Pride* namreč ura... (Jan. 5, 28. 29.) Toraj tudi telo bode oživel; tudi telo tvoje bode potem ali v neskončni sreči se vekomaj radovalo, ali v neizmernih bolečinah vekomaj žalovalo; neizrečeno lepo ali nedopovedljivo ostudno bode tvoje telo... O skrbi za svoje telo, da ne bode nikdar grehu služilo: s tem jezikom, ki ga zdaj imaš, bodeš vekomaj Boga hvalil, ali pa — o gorjé — vekomaj klet; s temi očmi božjo lepoto gledal...

Konec. Vas, ki ste na pravi poti, naj spomin ljube otročje dôbe v dobrem potrdi, da ohranite vedno detinsko srce in veseli pričakujete srečne večnosti; grešnike pa naj oboje pretresa: zguba nekdanje sreče in strah pred ostro sodbo... Ti pa o Jezus, katerega prihod pričakujemo, glej, vsi smo bili tvoji in z naprej hočemo tudi tvoji biti, o daj nam tako živeti, da nas boš mogel tudi takrat za svoje spoznati, kadar prideš kot Sodnik živih in mrtvih.

Deloma po † J. Globočniku.

Četrta adventna nedelja.

I. Cerkveno leto. — IV. Kako preživimo „teden pričakovanja“?

Rosite ga nebesa, oblaki dežite Pravičnega!

Vvod v sv. mašo.

Lepi in častitljivi so bili na današnjo nedeljo obredi cerkveni v starodavnih časih. O polnoči je bila cerkev že polna vernikov; med njimi v koru je sedel na častitljivem prestolu škof in okrog evetoči mladenci — novoposvečenci. V molitvah in petju, v postu in v čuvanju so se pripravljali do jutra na presveto opravilo mašnikovega posvečenja, kateremu je sledila slovesna sv. maša. — To zaradi spremenenjenih razmer dandanes ni več v navadi, le spomin na to nam je ohranila cerkev v listu današnje maše, kjer pravi sv. Pavel: *Tako naj nas ima vsak kot služabnike Kristusove in delivce božjih skrivnosti...* (I. Kor. 4.) Kako primerne so bile te in sledeče besede, ko so stali okrog škofa ravnokar posvečeni novomašniki, katerih novo imenitno službo je škof vernikom pojasnjeval po listu!

Toda hitro pozabi cerkev na to, precej se spomni časa, v katerem obhaja sv. mašo; takoj za listom v gradualu namreč moli: *Blizo je že Gospod vsem, ki vzdihujejo po njem*, ter s tem izraža, da je že skoro uslišal Bog njeno prošnjo v začetku sv. maše: *Rosite ga nebesa, oblaki dežite Pravičnega!* In res: nastopili smo že zadnji teden v adventu, nastopili „teden pričakovanja“, kakor ga je nekdaj imenovala cerkev, zato ker je bil in ker naj je tudi v prihodnje posvečen v prvi vrsti pričakovanju rojstva Kristusovega! Zato vam danes pojasnim: Kako preživimo zadnji teden pred Božičem ali „teden pričakovanja“?

I. Le nekaj malo dni še nas loči od Božiča; že danes teden bomo prepevali vesele božične pesmi, oj da bi jih prepevali dobre, svete volje!

1. Ves adventni čas nas je cerkev skrbno pripravljala za to: pripovedovala nam je, kako so nekdaj kristijani preživljali ta čas, stavila nam je pred oči veliko skrivnost, ki je vredna naše priprave in ponujala v sv. zakramentih tudi pripomočkov, da se za tako imenitni praznik dostojno pripravimo.

Ali smo pač dovolj pripravljeni vsi? To skrbi sveto cerkev; zato nam še te dni daje zadnje, prav tehtne opomine:

a) V evangelji današnjem nas vodi sv. cerkev v samoto na bregove reke Jordana. Tje je prišel čudovit mož iz puščave, bil je sv. Janez Krstnik, ki je ljudstvu oznanoval krst pokore v odpuščenje grehov: *Pripravite pot Gospodov: ravne storite njegove steze; vsaka dolina naj se napolni in vsaka gora ter vsak grič naj se poniža; in kar je krivega, bodi ravno, in kar ostrega, gladka pota.* Te in enake besede so pretresale nekdanj Janezove poslušalce, in dali so se krstiti v reki Jordanu. Pa tudi nam veljajo te besede; sv. cerkev nam z njimi daje zadnje opomine k pokori. Da bi pač glas sv. cerkve ne bil glas vpijočega v puščavi!

b) Da nam olajša pripravo, zato je v osmini pred Božičem vstanovila poseben praznik „pričakovanja rojstva Kristusovega“. — Španjskim škofom, zbranim l. 656 pri drugem cerkvenem zboru v Toledu se je namreč neprimerno zdelo, da bi dné 25. marca, toraj večidel v postnem času ali celo Veliki teden praznovali veseli praznik „Marijinega oznanjenja“; zato so v osmini pred Božičem na Španjskem slovesno praznovali ta praznik. Pozneje so se pa zopet pridružili drugim deželam, slovesni ta praznik je izginil, pač pa je v spominu na to ostal god „pričakovanja rojstva Kristusovega“, katerega se sv. cerkev spominja vsako leto 18. decembra in po tem prazniku se je cel teden pred Božičem imenoval „teden pričakovanja“.

2. To ime je posebno primerno za ta teden:

a) Jožef in Marija sta namreč že te dni prišla v Betlehem, že sta izpolnila povelje Tiberijevo, da naj se popiše vsa dežela in morda že iščeta bivališča, kjer bi Marija povila v plenice božje Dete, že hodita od hiše do hiše in trkata, da bi se jima odprlo, da bi našla tudi za-se svoj prostorček. Toda zastonj trkata; vse je polno, za Jožefa in Marijo z Jezusom ni več nikjer prostora v mestu. Zato stopita iz mesta na prostrane planjave betlehemske, kjer pastirji pasejo in čujejo pri svojih čedah. Tam, v neki votlini, našla sta prostor za-se. Oj kako skrivnostno in čudovito se vrši delo božjega odrešenja!

b) Samopridni, brezozirni Betlehemčani, ki v celem mestu nimajo prostora za dva človeka, poreče kdo izmed nas. Toda ne sodimo jih preostro; tudi dandanes se večkrat ponavlja ta prizor. Tudi dandanes iščeta Jožef in Marija z Jezusom prenočišča, bivališča po Betlehemi, po mestih, trgih in vaseh; a mnogokod jima kažejo dalje, sosed k sosedu; družine se branijo sv. Družine. Zato ni čuda, da je tako malo sreče med njimi; Betlehemi, hiše kruha: mesta, trgi, vasi se je branijo, zato so tako zelo brez kruha, odtod toliko pomanjkanje povsod. O da bi saj po naših mestih in selih ne trkala zastonj

sv. Družina, da bi ji tudi sedaj ne bilo treba iskati bivališča kje v gorskem zatišji — v hlevu, kjer priprosti a nepopačeni in dobri ljudje v ostri zimi po domače skupno živé s svojo ljubo živinico!

Kristijan! Jožef in Marija z Jezusom trkata tudi na vrata tvojega srca! Ali pač slišiš nju trkanje? Ali si jima že odprl? Ali že hraniš, prenočuješ Jezusa v svojem srcu? Ali si že opravil vredno adventno sv. obhajilo? O če še nisi storil tega, stori hitro, ker približal se je zadnji teden pred Božičem, teden pričakovanja!

II. Ta teden ni praznikov in godov svetniških. Sv. cerkev je vsa zamišljena v velečastno skrivnost rojstva Gospodovega in nanjo vedno misli, njo vedno občuduje.

1. O kako nebeško lepe so molitve, ki jih cerkev moli te dneve! Da bi vam mogel popisati, kaj cerkev moli in premišluje v velikih antifonah tega tedna. A preveč — sedem — jih je, da bi jih vam vse posamezne omenjal, vendar ako vam saj omenim prvo in drugo, vam bodo vse jasne, ker po besedah različno izražajo vse neizrečeno hrepenenje po Odrešeniku.

Prva se glasi: *O modrost, ki si izšla iz ust Najvišega, ki segaš od konca do konca in vse varuješ krepko in ljubko, pridi in uči nas pota previdnosti!* Zares: modrost božja očitno vlada tudi v tem tednu. Vse v Judeji hiti, vsak v svoje mesto, da se popišejo, ker je tako ukazal Tiberij cesar. Vsi mislijo, da izpolnujejo cesarjevo povelje, a izvršujejo le božjo voljo. Bog je hotel, da se dopolni, kar so preroki napovedovali in rimski cesar je dal povelje in vse se je popisovalo, le da se je izpolnilo prerokovanje, da sta prišla Jožef in Marija v Betlehem, kjer ima biti Jezus rojen. O čudo božje modrosti!

V drugi predglasnici pa kliče sv. cerkev: *O Adonai, o Gospod, ki si se prikazal Mojzesu v gorečem grmu in dal postavbo na gori Sinajski, pridi, stegni svojo roko, dopolni postavbo in nas reši!* In tako tudi v naslednjih izraža svoje hrepenenje po Jezusu. — Tudi mi kristijani se ji pridružujmo v gorečih željah po prihodu Odrešenikovem.

2. Rekel sem, da ta teden redno cerkev ne praznuje godov svetnikov. Le en praznik je ta teden — god sv. Tomaža. Kako pač to, da ravno pred Božič stavi cerkev god sv. Tomaža, ki ni mogel verjeti svojim tovarišem, ki so mu naznanili, da so Gospoda videli — bil je kesen v veri. Težka, skoro nemogoča se je še nerazsvetljenemu Tomažu zdela ta novica. Videl je Jezusa mrtvega in sedaj pravijo tovariši, da so ga videli živega. — Toda ko ga sam zagleda živega, govorečega, pred seboj, sedaj vsklikne poln žive vere:

Moj Gospod in moj Bog! In s tem in poznejšim spričevanjem je zadostoval za svojo malovernost. Partom, Medom, Baktrom, Perzijanom in poslednjič Indom je oznanoval vero Kristusovo in zanjo tudi dal svoje življenje.

Toraj Tomaž apostol ni mogel verjeti velike skrivnosti vstajenja Kristusovega; tudi v Božiču nam kaže cerkev enako skrivnost: Bog postane človek! Bog — človek? Ali je to mogoče? Kdo bi to verjel? Morda bi tudi kristijane motili taki dvomi; a cerkev pošlje sv. Tomaža, ker ga praznuje pred Božičem, in ta apostol nam prežene vse dvome: Vi se čudite in poprašujete, kako bi bilo mogoče, da se Bog včloveči; tudi jaz sem dvomil, da je Jezus vstal od mrtvih, kar je ravno tako čudovito. Toda nikar mene ne posnemajte; jaz sem bil kaznovan za svojo malovernost; videl sem ga in potem še le verjel, a rekel je Jezus: *Blagor tistim, ki ne vidijo in vendar verujejo.* O bodite vi med temi srečnimi, ki sicer ne vidijo, ne spoznajo skrivnosti s svojimi telesnimi očmi, pač pa jo verujejo v luči sv. vere. Za to vero sem jaz pozneje živel in delal, za njo sem umrl!

Kaj ne, dragi kristijani, kako modro in primerno praznuje cerkev god sv. Tomaža pred Božičnimi prazniki. Zato bomo mi z vernim srcem pričakovali rojstva Gospodovega. Res da bo nas gledalo iz jaslí le uborno Dete, a mi ga bomo molili kot svojega vsemogočnega Boga; res, da to Dete še ne bode govorilo, a mi bomo verjeli, da je ravno on rekel in bilo je: z besedo svojo vstvaril vesoljni svet.

O vera, zala hčerka božja, kako pojasnuješ verniku temna pota, kako približaš ubogo stvar skoro v naročje svojemu Stvarniku! Res: Blagor jim, ki ne vidijo in verujejo!

III. Posebno častljivo obhaja cerkev zadnji dan pred Božičem.

1. Pridružijo se jej ta dan tudi verniki, ki večinoma opusté težavna dela ter le doma in okoli hiše popravljajo in pripravljajo za praznik; in večer tega dneva je sveti večer, posebno prijeten bogoljubnemu krščanskemu sreću. Koliko spominov iz otročjih let nas še spominja na sveti večer. Jaslice, to je bila naša poglobitna skrb: pastirci, angelji, lučice, to je bilo naše veselje, res primerno, otročje veselje pri novorojenem božjem Detetu! — Takrat smo le čutili, kaj vse to pomeni, sedaj odrasčeni razumemo, vera nas je podučila.

2. *Danes*, tako začenja sv. cerkev ta dan, *danes bote zvedeli, da pride Gospod in jutri bote videli njegovo slavo!*

Že danes toraj! Le par ur še in izpolnile se bodo obljube božje, dolgih štiri tisoč let se bliža svojemu koncu. „Vendar enkrat, pravi sv. Peter Damijan, vendar smo prišli iz morja v zavetje, obljube

so se izpolnile, povrnilo se je upanje, iz potovanja smo doma. Prerok se je glasil za prerokom, a glasili so le obljube, njega, katerega so željno pričakovali vsi narodi, le ni bilo. Zato je psalmist, truden od samih obljub, vzdihoval vžaljen: *Zavrgel si nas in zaničeval in odtegoval svojega Maziljenca*; toda danes je čas poskušnje dokončan, še nocoj bo izpolnjeno hrepenenje pravičnih stare zaveze.“

Sv. cerkev v svojih molitvah nadaljuje: *Posvetite se, ker zvedeli boste danes, da pride Gospod in jutri vidite njegovo slavo!* Sveti toraj moramo pričakovati rojstva Gospodovega. S tem opominom je cerkev začela adventni čas, ta njen opomin je tudi zadnji v tem času. Upam toraj, ker smo zvesto poslušali glas sv. cerkve, da smo tudi storili, kar ona želi od nas v adventu, da smo v sv. zakramentih očistili svojo vest, da bomo toraj res dobre in svete volje z angelji nebeškimi obhajali rojstvo Gospodovo.

Bodi nam vsakoletni opomin na prihod Kristusov mil in drag, obhajajmo ga vsako leto v duhu sv. cerkve in brez skrbi bomo pričakovali zadnjega prihoda Kristusovega, ko pride sodit žive in mrtve. — Zato le pogosto v tednu pričakovanja vzdihujmo k Bogu z vernim in skesanim srcem po Odrešeniku z besedami sv. cerkve: *Rosite ga nebesa, oblaki dežite Pravičnega, odpri se zemlja in porodi Odrešenika!* Pridružujmo se vzhodni cerkvi, ki lepo prepeva v teh dnevih: „Pred prazniki pojmo veselega srca pesmi o rojstvu Kristusovem, zakaj On, ki je enak Očetu in sv. Duhu, si je iz usmiljenja privzel človeško telo in rojen bo v Betlehemskega mestu; Njegovo čudovito rojstvo opevali bodo s pastirji tudi angelji — Betlehem, pripravi se, zemlja Judovska obleci svoje lepотиčje, radujte se nebesa, in ljudje, vi vriskajte od veselja, zakaj Kristus, Sin božji bo rojen na svet!“ (Hymn. iz Antholog. grške.) Amen.

Andr. Kalan.

2. Smrt je gotova, njena ura negotova.

Pripravite pot Gospodovo. Luk. 2, 4.

Spet se nam približuje sveti čas, v katerem bomo obhajali prvi prihod Zveličarjev. Po pričevanju sv. evangelista Lukeža pa se je pred njegovim prihodom sv. Janez Krstnik v puščavi pri reki Jordanu oglasil, judom krst pokore oznanoval, in jih opominjal, da naj pripravijo pot Gospodu: ravne naj storé steze . . . Tako je Janez Krstnik

oznanoval judom, da naj se lepo pripravijo na prihod obljubljenega Odrešenika. Ako se je bilo pa treba že na prvi Jezusov prihod tako pripraviti, ko je prišel kakor premili Odrešenik, kakšne priprave pa bo še le treba za njegov drugi prihod, ko bo prišel kakor ostri Sodnik! Mi sicer ne vemo, kateri dan bo prišel, toda to vemo za gotovo, da bo dan naše smrti tudi dan naše sodbe, da bo taka cela večnost, kakoršna bo smrt. Na ta dan toraj se moramo tudi mi zarano pripraviti, ako kedaj hočemo izveličanje videti. Zato vas pa tudi jaz danes opominjam, kakor nekdanj sv. Janez Krstnik svoje vrstnike in vam z njegovimi besedami rečem: *Pripravite pot Gospodovo!* pripravite se na njegov drugi prihod, to je: pripravite se na svojo smrt, ker kakor gotova je smrt, tako negotova je njena ura.

I. Da je gotova naša smrt, ni potreba spričevati, ker nam to le prejasno kaže vsakdanja skušnja: ker ljudje smo, in vsacemu človeku je odločeno umreti; vsak se mora na to nevarno pot podajati; nobenega še ni bilo in ga tudi ne bo, da bi slednjič ne prišel na to strašno pot; milijone in milijone jih je že pred nami šlo, in vsi jim bomo morali slediti. Ves svet nas spominja na smrt, vsaka cvetlica, katera v jutro cvete, na večer pa usahne, nas zmisli na smrt. Ptujci smo vsi na tem svetu, kjer se sicer nekaj časa zadržujemo, a pravega obstanka nimamo. *Kje je tisti človek*, vpraša kralj David, *kateri živi in bi ne videl smrti?* (Ps. 88, 49.)

Ker je smrt tako gotova, je pa tudi treba, da se vsaki za-njo pripravlja: *vsaka dolina naj se napolni*, t. j. ljudje naj zapusté mlačnost v dobrem, in naj si prizadevajo rasti v čednostih, da bo njih dolina, t. j. njih srce s čednostmi napolnjeno; *vsaka gora in vsak grič naj se poniža*, t. j. zapustite prevzetni napuh, nihče naj se nad druge ne povzdiguje, marveč vsaki naj se vadi v Bogu dopadljivi ponižnosti. *Kar je krivega, bodi ravno*, t. j. kar je kedo bližnjemu krivice storil, naj popravi, škodo naj povrne, in ptuje blago naj nazaj dá; *kar je ostrega, naj bodo gladka pota*, t. j. vsaki naj zapusti jezo in sovrašтво, ter se spravi in iz vsega sreča odpusti svojemu sovražniku. Kdor se bo tako pripravljaj na svojo smrt, ta bo gotovo zveličanje božje videl.

Naj se toraj nihče ne navezuje na svet in na to, kar svet ponuja, kajti kadar pride smrt, takrat vse časno premoženje nič ne pomaga, ker v grob človek ne bo vzel nič družega, kakor kar je dobrega ali pa hudega storil; zato bo pa tudi za tistega, kateri se

je v svet zaljubil in svoje sree na posvetno navezal, smrt grenka, in žalostna, ker bo videl, da ga od vsega tega loči, kar mu je bilo najprijetnije, po čemur je najbolj hrepenel. Pa bodi mu še tako težko, zapustiti bo moral, ker smrt nič ne vpraša, nič razločka ne dela! — Zato je pa tudi edino pametno, da človek, dokler živi, svoje pozemelsko premoženje prav obrača, da ga ne zapravlja v pregrešnem življenju, ampak da božje dari vselej v božjo čast vporablja, sebe pošteno preskrbi in tudi svojih ne zapusti, ter si vedno prizadeva s časno srečo večno zadobiti.

Ako pa kdo časne sreče ne vživa, marveč pomankanje, revščino trpi in ga poleg tega zaničujejo še celo tisti, za katere je poprej z velikim trudom skrbel, naj nikar ne obupa, ampak misli naj si: saj bo treba kmalu umreti, in smrt bo konec storila vsi revščini, vsemu pomanjkanju in zaničevanju — vsi časni nesreči in tugi, tamkaj pa me za moje trpljenje, ako sem ga voljno prenašal, čaka nezapopadljivo veliko plačilo, saj Jezus sam pravi: *Blagor ubogim, ker njih je nebeško kraljestvo! Blagor vam, kadar vas bodo kleli...* (Mat. 5, 10.) Kolikor večje so tukaj na svetu vaše nadloge, kolikor težji so vaši križi, toliko obilnije bo tudi tamkaj vaše plačilo, vaše veselje! Delajte toraj pridno, kakor dolgo morete, in kadar pa vaše moči opešajo, takrat se izročite Bogu; on, kateri preživi ptice pod nebom, ki ne sejejo in ne žanjejo, tudi vam ne bo odtegnil svoje usmiljene roke, ter vam bo pomoč poslal, ako jo bote s trdnim zaupanjem pri njem iskali. Bog obvari, da bi si z grehom hotli pomagati v svojih nadlogah: s krivico, goljufijo, tatvino in drugimi krivicami; to bi vam že v tem življenju veliko težav prizadjalo in vam še v večnosti strašnih kazni nakopalo. *Kaj pomaga, če človek ves svet pridobi...* Nič ne marajte, če se vam tukaj hudo godi; le voljno potrpite v duhu pokore, saj bode gotovo vse pozemelsko trpljenje minulo in tam vas čaka večno bogastvo!

II. Kakor gotova pa je za vsacega smrt, ravno tako negotova pa je tudi njena ura, zato je pa tudi treba, da je človek vedno zanjo pripravljen. — Nobeden si ne more odločiti časa svojega življenja; nobeden ne more vedeti, kedaj se bodo stekle ure njegovega življenja. Kedo more vedeti, ali se bomo mogli vsi, kar se je nas danes tukaj zbralo, še katerikrat zbrati ali ne, ker le Bogu samemu je znano, koliko časa nam je odločeno živeti; kako nespameten je toraj tisti, kateri kar brez vsega premislika tje v en dan živi, ko ga vendar vsak trenutek lahko Bog s sveta pokliče! — Človek je zmiraj bližje smrti, kakor si misli. Ako vsak izmed nas le na to malo število let

nazaj pomisli, kar jih je preživel, se pač lahko domisli, koliko je bilo taci, katere je pobrala smrt ob takem času, ko niso prav nič na njo mislili. Koliko jih le v enem letu umrje na nagloma, ne da bi se mogli kaj na smrt pripraviti, ko so ob enem živi in mrtvi. In ako se tak človek ni poprej nič na smrt pripravljaj, dokler je še čas imel, kaj je potem od take smrti misliti in upati? Kdo pa od nas vé, kako bo umrl? kdo se smé zanesti, da ga bo smrt še le po dolgi bolezni s tega sveta ločila; koliko jih je, katere na poti prehití; tega božja roka zadene, onega pa roka sovražnikov, tisoč je drugih smrtnih nevarnosti premagati, čisto nepoznanih, nepričakovanih. Kadar mislimo pred smrtjo najbolj varni biti, takrat jej utegnemo najbliže biti, ker nič ni bolj gotovega kot smrt, pa tudi nič bolj negotovega, kot njena ura.

Zato se je pa tudi treba vsem vedno za smrt pripravljati, mladim in starim. O, vesela in zdrava rudečelica mladina, nikar se na mladost ne zanašaj! Kakor ne bodo vsa drevesa stara, ampak nekatera že v prvih letih usahnejo ter se posekajo, ravno tako tudi vsi ljudje starosti ne dosežejo, ker le prepogosto nas žalostna skušnja uči, da neusmiljena smrt ne gleda na leta, ampak brez razločka pobira kakor stare ravno tako mlade. Zato je pa zares edino moder tisti, ki vsaki dan tako živi, kakor da bi bil zadnji v njegovem življenji! Toraj, ljuba mladost, daruj Bogu, ne pa svetu in njegovi poželjivosti svoja najlepša leta, in nikar ne pozabi, da poprej kakor si domišljuješ, te utegne Gospod s tega sveta poklicati, gorjé ti, ako ne boš pripravljena! Mladenči, dekleta, bodite pobožni kristijanje, imejte v časti svoje stariše, ljubite jih v dejanji; varujte se lenobe, katera je mati vseh pregreh, bežite iz slabe družine, kajti s kakoršnimi bote hodili, taki bote tudi vi, popravite že zdaj, kar vam vest očita, da vas smrt ne prehití in v grehah ne dobi; ker le ta, kdor prav živi, more tudi srečno umreti. Mladost! toraj nikar ne pozabi, da vsaka ura tvojega življenja utegne za-te zadnja biti!

Kdor je pa že v letih, ima še toliko večjo dolžnost se za smrt pripravljati. Kajti prileten človek že tako z eno nogo v grobu stoji, beli lasje mu vedno glasneje napovedujejo bližnjo smrt; in le majhen veter naj popiše in ugasnil bode njegovo življenje. Človek je enak cvetlici, katera danes lepo cvete, jutri pa od slane oparjena usahne. Ker bo pa večnost za človeka le taka, kakoršno si bo tukaj na zemlji pripravil, zatoraj vi priletni, opominjam vas! vsaj zadnje dni svojega življenja Bogu posvečujte, Bogu darujte, še posebno vi, kateri ste svojo mladost v nečimernosti in v grehah zapravili, in ne Bogu, ampak

peklu služili; vsaj zdaj, že zadnje minute pred smrtjo, si prizadevajte iskati nebeškega kraljestva in njegove pravice, vsaj zadnje dni svojega življenja skusite tako obrniti, da bote vse nadloge tega sveta v duhu pokore prenesli, za svoje storjene grehe tukaj zadostovali, da vam ne bo treba tamkaj na večno zastoj pokore delati. Kar ste do zdaj — v spomladi in v poletju svojega življenja — zamudili, skrbite nadomestiti zdaj, ko vam pozna jesen napoveduje zimo smrti in hladnega groba. Še je dan; delajte toraj, dokler vam še sveti! Bodite mlajšim lep zgled pobožnega, spokornega življenja. Zapustite vso jezo in sovraštvo, odpustite vsem, da bode tudi Bog vam odpustil. Če ste komu kaj krivice storili, povrnite; če ne morete, naročite dedičem. Dostikrat v pobožni molitvi svoje srce k Bogu povzdignite, prosite ga za milost stanovitne pokore, in živite tako, kakor da bi bila vsaka minuta zadnja vašega življenja! Pripravite toraj pot Gospodovo, ravne storite vse steze, doline napolnite, hribe in griče svojih pregreh ponižajte, kar je krivičnega popravite in povrnite, poravnajte tukaj z Gospodom račun, ako hočete, da bodete tamkaj mogli dobro obstati.

Pripravite se toraj za smrt vsi, mladi in piletni, ker je gotova, pripravite se dosti zgodaj, ker vam ni znano, kedaj se bo treba ločiti s tega sveta. Najboljše pripravljajanje pa bo krščansko, poboljšano življenje, ker vsak bo umrl tako, kakor je živel; kdor bo pa po krščansko živel, bo tudi gotovo srečno umrl.

Jan. Potočnik.

Božični praznik.

Cerkveno leto. — V. Trojna sveta daritev na treh svetih krajih.

Slava Bogu na višavah in mir ljudem
na zemlji, ki so prave volje.

Luk. 2, 14.

Kar smo željno pričakovali, to se je izpolnilo; na kar smo se skrbno pripravljali, danes z radostjo občudujemo: Kristus, Sin božji, se je porodil v Betlehemu. — *Glas veselja*, pravi sv. Brnard, *doni po zemlji, glas izveličanja odmeva iz hiš grešnikov. Ravnokar smo čuli veselo oznanilo, tolažilno besedo, ki nam napoveduje srečo, vredno, da si jo globoko vtisnemo v srce. Ve goré, odmevajte slavošpeve, in*

ve gozдна drevesa, šumite pred obličjem Gospodovim, zakaj Gospod je prišel. Čujte nebеса, zemlja poslušaj! Čudi se in poj hvalo posebno pa ti, človek: Jezus Kristus, Sin božji, je rojen v Betlehemu! Kje je človeško sree, če tudi še tako kamenito, da bi ga ne ginile te besede? Kdo bi nam mogel povedati kaj boljšega, kdo kaj lepšega? Kdo je slišal kaj enakega? Kdaj je prejel svet tako darilo? Kako malo besedi in koliko povedó! Besed nimamo, da bi jih pojasnovali, in ko bi le besedo pristavili, bi zmanjšali pristrčno sladkost besedi: Jezus Kristus, Sin božji, je rojen v Betlehemu!

O, da imamo tudi mi tako čisto, serafsko sree, kakor sv. Brnard, da bi se z njim tako iz srca veselili današnjega svetega dné! Že natora nas nagiba k veselju. Solnce, ki je zdaj najkrají čas sijalo čez dan, dobi zopet svojo moč, dan prične rasti. O kako se človek, kako se vzlasti bolnik veseli tega trenutka! Sv. Gregor iz Nice pa pravi, da ima to lep pomen: *Dan začne rasti, luč se širiti, ker prišel je na svet Kristus: solnce pravice, luč, ki razsvitljuje vse ljudi.* Tudi cerkev nas vabi k veselju, saj je ta dan najlepši, najveselejši v cerkvenem letu, ta dan naravnost imenujemo sveti dan! Veselje naše pa bo najbolj pravo, ako se danes pridružimo radujoči se sv. cerkvi, ki v slavo današnjega praznika dovoli, da vsak mašnik obhaja danes trojno sv. daritev. Zato tudi mi danes premislimo: Trojno daritev, katero opravimo danes s sv. cerkvijo na treh svetih krajih!

I. Božična dôba obsega v cerkvenem letu 40 dni in seže od Božičnega dné do Svečnice. V tem času sv. cerkev in ž njo pobožni kristijani premišlujejo skrivnost Kristusovega rojstva in čast božje Matere, ki je po rojstvu Odrešenikovem došla Mariji. Teh dveh skrivnosti se cerkev v tem času spominja v svojih molitvah in ju kaže v svojih obredih.

1. Najsvetejši dan, največi praznik v tej dôbi in v celem cerkvenem letu, je današnji praznik, je sveti dan. Za to ga cerkev obhaja tudi z najveličastnejšimi slovesnostmi; ta dan opravi namreč katoliški mašnik tri sv. maše. Zakaj je pač cerkev dovolila, da se že od starodavnih časov sveti dan obhaja trojni dar? Cerkev ima za to tehtne vzroke:

a) Danes so oblaki rosili Pravičnega: Bog Oče je dal človeštvu svojega Sina in Duh ljubezni je izvršil to čudo. Presv. Trojico, ki je toliko ljubezen skazala danes ljudem, treba dostojno počastiti in najlepše se to zgodi s trojno daritvijo, s tremi sv. mašami, katere opravi danes mašnik na čast Bogu: Očetu in Sinu in sv. Duhu.

b) Spominjamo se danes trojnega rojstva Kristusovega. — Danes je telesno rojen Zveličar v betlehemski votlini od Marije Device, rojen je duhovno v Mariji, sv. Jožefu in pastircih in sploh v vseh bogaboječih, on, ki je rojen od Boga Očeta od vekomaj.

α) O polnoči se veseli sv. cerkev rojstva Jezusovega iz Marije Device. Zato vodi na vse zgodaj verne k jaslicam, da bi občudovali to nebeško skrivnost. Kakor so v tej skrivnostni noči peli angelji okoli Betlehema, tako se tudi o polunoči v cerkvi pri jaslicah ponavlja njih glas: *Gloria in excelsis Deo! Slava Bogu v višavah!* Nikdar se „Gloria“ tako milo, tako lepo ne glasi, kakor o polunoči na sv. večer, ko se po dolgem prestanku zopet razlega po cerkvi; nikoli se „Gloria“ tako lepo ne odmeva, kakor v božičnih pesmih o polunoči!

β) Pri drugi sv. maši se spominja cerkev, kako se je Jezus duhovno rodil v pastircih, ki so na angeljevo povabilo prihiteli pred jaslice ter polni žive vere poklekli pred ubogim detetom, v plenice povitim in položenim v jaslice ter to dete, duhovno razsvetljeni, molili kot svojega vsemogočnega Boga. Zato začenja cerkev drugo sv. mašo z besedami: *Luč bo danes posijala na nas, ker nam je rojen Gospod in njegovo ime: Čudoviti, Bog, knez miru, Oče prihodnjega veka, čegar kraljestva ne bo konec.* O da ta luč, ki je prenovila pastirce, prerodi tudi nas, da se tudi danes Jezus duhovno rodi v naših srcih!

γ) Tretjo sv. mašo obhaja sv. cerkev v slavo Sinu božjega, ki je rojen od Boga Očeta od vekomaj. Zato bere pri prvem sv. evangeliju besede sv. Janeza: *V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Bog je bila Beseda.* In zatem našteva, da ta Beseda je Sin božji, vsemogočni Bog, ki je vse vstvaril.

Tega trojnega rojstva Kristusovega nas sv. cerkev spominja po trojni sv. maši, katero vsak mašnik opravlja sveti dan in le želeči je, da so tudi verni kristijani pričujoči pri treh sv. mašah.

II. Trojni dar smo si ogledali, ozrmo se še na tri kraje, ki so vredni, da se jih danes posebe spominjamo.

1. Prvi ta sv. kraj je Betlehem. — O tem mestecu veljajo častne besede: *In ti, Betlehem, zemlja Judova, nisi nikakor najmanjši med vojvodi Judovimi, zakaj iz tebe bo prišel vojvoda, ki bo vladal moje ljudstvo Izrael.* (Mat. 2, 6.) Blizo Betlehema je namreč votlina ali hlev, v katerem se je rodilo božje Dete. Votlina ta je s skalami obdana, kakih 40 čevljev dolga in 12 čevljev široka. Ta prostor bil je ob rojstvu Kristusovem najznamenitejši na vsem svetu: Jožef in Marija ponižno molita svoje božje Dete, ki po besedah

sv. Pavla govori nebeškemu Očetu: *Klavnih žrtev in darov ne tirjaš, pa pripravil si mi telo, in jaz pridem, da izpolnim tvojo voljo.*

Pač dragocena ta votlina, dražja od vseh svetnih palač. Ni čuda, da so jo čistili verni vseh časov, da je postavila pobožna Helena na tem svetem kraju veličastno baziliko, ki pričuje ljubezen včlovečenega Sinu božjega.

Stopimo danes tudi mi na ta posvečeni kraj! Kaka žalost nas prešine! Sveti ti kraji so v oblasti nevernikov mohamedanov, tudi Betlehem in njegova okolica; le pri votlini Betlehemske čujejo že sto in stoletja očetje sv. Frančiška, revni in ubogi, pri zibelki bornega Deteta. Osamljeni so ti varuhi božjega groba, ker davno so že minuli časi, ko so vrele čete pogumnih križarskih vojakov, da bi otele sveto deželo iz rok nevernikov.

Na pragu v votlino svetijo se v kamen vdolbljene zlate besede: *Tukaj je bil rojen Jezus Kristus od Marije Device.* Poljubimo tudi mi v duhu sveti prostor, kakor ga je poljubljal in s svojimi spokornimi solzami močil sv. Hieronim, ki je več let bival na tem svetem kraju; ta prostor nam najglasneje spričuje besede sv. Janeza: *Bog je svet tako ljubil . . .*

2. Toda zastonj bi iskali na tem svetem mestu zibelke Jezusove. Jaslice, v katere je bil Odrašenik položen, ni več v Betlehemu že 12 stoletij; umaknile so se krajem, kjer gospoduje nejeverniki in so shranjene v večnem mestu, kjer kraljuje namestnik Kristusov. V Rimu, v Marijini cerkvi pri jaslicah hranijo sedaj ta dragoceni zaklad in ravno ta cerkev je drugi kraj, kjer se hočemo nekoliko ustaviti.

a) Znamenita je Marijina cerkev pri jaslicah, ker je silno veličastno zidana kakor kraljica vseh Marijinih cerkv v Rimu, ker hrani mnogo dragocenih darov, a bolj znamenita je pa zato, ker je v tej cerkvi silno stara podoba Marijina, o kateri trdi ustno izročilo, da jo je naslikal sv. Luka evangelist in pa jaslice iz Betlehemskega hlevca.

Brezštevilne množice hité današnji dan v to svetišče. Ta dan se namreč kažejo ljudem jaslice. Duhovni prinesejo iz hranišča na ramah jaslice ter jih postavijo na očiten kraj, pobožnim v počestjenje. — Mi nismo tako srečni, da bi mogli gledati prave jaslice, a spomin nanje imamo o božičnih praznikih v jaslicah, katere prireja posebno nedolžna mladina po domačih hišah, pa tudi v mnogih cerkvah napravljajo lične jaslice. Ta navada je lepa in hvalevredna, ki brez težav že nedolžnim otročičem pojasnuje najsvetejšo skrivnost naše vere: včlovečenje Sinu božjega, zato je želeti, da se take navade, ki so

bile nekdamj mile in drage našim vernim in krepostnim prednikom, tudi še sedaj obranijo in razširjajo, da bi božje Dete vse hišne prebivalce, posebno pa še mladino vodile k lepemu življenju.

b) A še nekaj posebnega se je godilo v zakristiji tega svetišča, dokler je bil sv. oče gospodar v svojem mestu. Vselej je namreč papež sam, ako mu je dovolilo zdravje, to noč obiskal to Marijino cerkev in pozdravil jaslice. Potem pa je vselej blagoslovil meč in čelado, katera je izročil v dar kakemu katoliškemu vojaškemu poveljniku, ki si je v bojih pridobil zasluge za katoliško cerkev. „Ta meč“, pravi kardinal Polus v pismu do Filipa II., „izroči namestnik Kristusov vojvodu, katerega želi poslaviti. Kristus namreč je kralj; zato je rekel angelj Mariji: *Bog mu bo dal prestol Davida, njegovega očeta*. Toda meč naj služi le pravici, zato je posvečen v noči, ko je izšlo solnce pravice, Kristus naš Gospod. Čelada pa, ki naj krasí glavo, je ozaljšana z dragocenimi biseri, ki kažejo lepo razvrsteni podobo sv. Duha, v znamenje vladarju ali vojvodu, da se pri izvrševanju svoje oblasti ne smé ravnati po slepečih strastih, ne po svoji slavoohlepnosti, mar da naj v modrosti sv. Duha opravlja svoj vzvišeni poklic in deluje za razširjanje božjega kraljestva na zemlji.“ (Guéranger: Cerkvono leto.)

Kako pomenljiv je ta obred za vladarje v sedanjih časih, ko je vse v orožji, a se večinoma vojske ne vršé v razširjanje kraljestva božjega na zemlji, pač pa je napuh, krvoželjnost in pohlep po novih deželah kriv te prikazni! Ta strast je tudi kriva, da so sv. očeta oropali zemlje-lačni Piemontezi njegovih deželá, da je sedaj le Vatikan njegova lastnina.

Toda ne samo pastirjem narodov, tudi gospodarjem in sploh vsem ta obred kaže, kako jim je izvrševati svojo oblast nad podložnimi. Povsod treba, da je zapovedujočim namen čast božja, zato pa jim je potrebna pomoč sv. Duha, da ne služijo pri gospodovanju svojim strastim, mar se ravna po vodilih pravičnosti.

3. Tretji kraj, katerega danes nikar ne prezrimo, posebno ker ni daleč od nas, je pa naše srce.

Kakor se je namreč Jezus duhovno rodil nocojšno jutro v sreih pastirjev, ko so prihiteli gledat, kar jim je angelj oznanil, tako želi božje Dete, da se rodi duhovno tudi v naših sreih. To je bil Jezusu pri včlovečenju poglobitni namen. Prišel je namreč na svet zato, da ljudi pridobi sebi, da se rodi v njih sreih.

Predragi! Vesele pesmi se razlegajo danes po votlini betlehemski. Krasno ozaljšane jaslice občudujejo in pozdravljajo verniki v Marijini cerkvi „pri jaslicah“, kaj pa tvoje srce, tvoje svetišče? Ali je pač tudi

srce tvoje ozaljšano za današnji praznik? Ali najde novorojeni Jezus pripraven prostor v njem? Ali je veselo danes tvoje srce? Ali se raduješ z otroci lepih jaslí, ali smeš z angelji čistega srca peti današnji slavospev: *Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so prave volje?* Ali je došel mir tvojemu sreću? Ali si ti prave, svete volje? Kristijan, ako si poslušal sv. cerkev v adventu, ko te je opominjala, da se vredno pripravljaj za božične praznike, da očistiš svoje srce vseh madežev v zakramentu sv. pokore in sv. rešnjega Telesa, o gotovo vlada veliko veselje danes v svetišči tvojega srca. Gotovo se danes pridružiš angeljem in moliš v jaslích svojega Odrešenika in Boga; veseliš se ž njimi in praviš s prerokom: *Dete nam rojeno* (Iz. 9, 6.); zahvaljuješ se vsemogočnemu Bogu za njegovo neskončno ljubezen; učiš se, kaj je ljubezen božja in katera so njena dela in tu najde danes nove moči in nove ljubezni tudi tvoje srce. Ker pa sam tega neskončnega veselja skoro čutiti ne moreš, vabiš k jaslícam tudi svoje prijatelje, da se ž njimi veseliš najsvetejšega dneva v cerkvenem letu. In kako bi mogel lepše izraziti občutke, ki navdajajo vernega kristijana pred jaslícamí, kakor to stori vzhodna cerkev, ki pravi danes v svojih molitvah: *Pridíte, slavimo Gospoda, ko obhajamo skrivnost današnjega dné. Zid, ki nas je ločil, je razrušen, goreči meč je v nožnico dejan, kerubin je odstopil od drevesa življenja. Zdaj se veselim rajske radosti, od katere sem bil progan zaradi nepokornosti. Nespremenljiva podoba Očetova, odsev njegove večnosti vzame nase podobo hlapčevó, se rodi iz matere, ki ne pozná moža, in ostane nespremenjen; zakaj, kar je bil, to je ostal, namreč pravi Bog; in kar ni bil, to zdaj privzame in postane človek iz ljubezni do človeka. Njega prosimo: Ti, ki si rojen iz Device, usmili se nas!*

Da, božje Dete, usmili se nas, ki se zbiramo pri tvojih jaslích in te prosimo pomoči, dodeli nam, da bomo nevstrašeni kakor pastirci skazovali tebi božjo čast in te ponižno molili, pa tudi da bi nepremakljivo živeli po tvojih svetih naukíh in v njih našli svoje izveličanje, kakor so ga našli l. 313 kristijani v Nikomediji, ko so na sveti večer nevstrašeni slavili tvoje rojstvo. V martirologiju ali popisu trpljenja mučencev sv. cerkev namreč danes to-le omenja: Dioklecijan in njegovi sovladarji so izdali oestro postavo, da kristijani ne smejo obiskovati in se zbirati v svetiščih. Tak ukaz so razglasili tudi v Nikomediji, v glavnem mestu. Toda kristijani, bolj pokorni Bogu, nego ljudem, zbrali so se skrivaj v cerkvah in tako so bili zbrani tudi na sveti večer. Dioklecijan zvé, da je več tisoč kristijanov zbranih v cerkvi, pošlje vojake, da naj cerkev zapró in ognja pripravijo, da se cerkev zažge na vseh štirih konceh. Ko je bilo vse

izvršeno, zadoni zunaj cerkve trobenta in verni čujejo glasnikove besede: „Vsi, ki hočejo življenje rešiti, naj zapusté cerkev ter gredó pred Jupitrov altar in mu darujejo!“ In odpró se cerkvena vrata, a noben kristijan neče iz cerkve; v imenu vseh eden zakliče: „Mi vsi smo kristijani, in častimo Kristusa kot svojega edinega Boga in kralja, in pripravljeni smo, še danes zanj darovati svoje življenje!“ — In cerkvena vrata se zapró, ogenj pa, ki je začel plapolati na vseh voglih, kmalu konča cerkev in zaduši kristijane, ki so bili zbrani v svetišču.

Predragi! To je bil dopadljiv dar novorojenemu božjemu Detetu; kakor prijetno kadilo dvigal se je nad oblake v sveta nebesa, kjer so našli umorjeni kristijani svoje plačilo, katero bomo kedaj našli tudi mi, če bomo nevstrašeni z besedo in z dejanjem hodili na zemlji za božjim Detetom. Amen.

Andr. Kalan.

Praznik sv. Štefana.

I. Kako se morejo trdi kamni posladiti?

Kamni potoka so mu bili sladki.
(Iz cerkvenih molitev.)

Če se danes v duhu podam pred vrata Jeruzalemskega mesta, kaj najdem tam? — Pred vratmi najdem polno kamnov, okrvavljenih s krvjo žlahtnega, nedolžnega mladenča, s krvjo sv. Štefana, prvega mučenika.

Če v življenje ljudi pogledam, kaj najdem? Polno kamnov, težkih kamnov, ki s centno težo leže na marsikakem srečju, trdih kamnov, kateri marsikoga boleče zadevajo; kamnov, nad katerimi dobri dostikrat zdihuje in žaluje, hudobni pa se togoti in preklinja. In kateri so tisti kamni na srečju in v življenji ljudi? To so trpljenja in nadloge, ki se tudi v življenji pobožnih nahajajo, in še dostikrat obilniše, kakor v življenji hudobnih. Bog meče kamne na nas, ker nas poskuša, in tudi ljudje mečeje kamne na nas, ker nas zdaj iz lahkomišljenosti, zdaj iz nespameti žalijo in nam škodo delajo. Tudi na nas toraj kamni leté, kakor tamkej na sv. Štefana. O sv. Štefanu cerkev v svojih molitvah v njegov praznik pravi: *Kamni so mu bili sladki*. O da bi vendar tudi jaz sam sebi in svojim poslušalcem mogel sladke narediti vse tiste kamne, ki nas zadevajo! Da, jaz vem pripomoček, kako se to more narediti. Le poslušajte, vam bom danes povedal: Kako se morejo trdi kamni posladiti?

Kako se morejo trdi, ostri kamni v sladke spremeniti? To se lahko od sv. Štefana učimo. Judje so ga s trdimi, ostrimi kamni zadevali, do krvi, — do smrti; pa po spričevanju cerkve „so mu bili ti kamni sladki“. Pogled proti nebesom je to storil, misel na zveličanje, ki ga tam gori čaka. *Ozrl se je v nebo, in videl božje veličastvo, in je rekel: Glejte, vidim nebesa odprta.* (Ap. dj. 7, 55.)

Kristijan! kadar te kako trpljenje zadene, in te tako boli, kakor ko bi trdi ostri kamni na-te leteli, poglej z očmi vere proti nebesom, misli na zveličanje! Kaj ti kaže vera v nebesih? Kaj je zveličanje? Kaj je zveličanje, se ne dá z besedo dopovedati in se v tem življenji ne more popolnoma razumeti. Vse dobro in lepo, vse prijetno in ljubeznjivo, vse, kar le srce more poželeti, se bo najdlje v nebesih, in celo nič hudega se tam ni bati; sreča, neizrekljiva sreča je tam, in ta sreča se nikoli ne zmanjša, nikoli ne preneha. In to srečo boš dosegel, če za storjene grehe pokoro delaš, in se novih grehov varuješ, in to srečo si moreš pomnožiti in zvekšati z vsakim trpljenjem, ki ga pokojno, potrpežljivo prenašaš. Ali je taka sreča za tako ceno predraga?

Ko je Bog Noetu zapovedal barko narediti, mu je ukazal v nji tudi okno napraviti. *Okno naredi v barki, in komolc visokosti mu odmeri.* (I. Moz. 6, 16.) In to okno ni smelo biti na strani narejeno, ampak na barkinem stropu, kakor pravijo razlagalci sv. pisma. Žakaj pa to? Bog je vedel, da za Noeta in za druge osebe v barki bo hud, žalosten čas prišel. Vedeli so od nesreče svojih bližnjih, od pogina svojih sorodovincev in znancev, in morali so tako dolgo časa v ti barki med živalimi, v strahu in v grozi zaprti biti. Da so toraj proti nebu mogli gledati, da bi se bili pri pogledu nebes velikega plačila in neizrekljive časti, ki je stiskanem pripravljena, spominjali in da bi se bili v svojem žalostnem stanu tolažili, je Bog Noetu zapovedal okno proti nebu narediti.

Kar je Bog stiskanemu Noetu storil, to svetuje tudi vsim drugim stiskanim. Kadar ste v stiskah in nadlogah, in se vam hudo godi, o takrat le odprite okno proti nebesom, to je, mislite na nebesa; pomislite, da nebesa s svojim neminljivim veseljem in častjo so tako kratkega trpljenja vredna; pomislite, da tam gori prebiva tisti vsega-vedni, bogati in dobrotljivi Bog, ki pozna vaše trpljenje, šteje vaše zdihljeje in solze, in je pripravljen, vsak dan, vsako uro, vsak trenutek, ki ga tukaj v žalosti in trpljenji doprinesete, z neizrekljivim plačilom povrniti. To je, kar je sv. Štefanu kamne posladilo, kar je Noeta in vse marternike tolažilo, celo z najslajšim veseljem napolnovalo, kakoršnega posvetni otroci ne najdejo pri vseh svojih veselicah.

Sv. Pavel je skoraj ravno toliko nadlog imel prestati, kolikor je kamnov bilo, s katerimi je bil sv. Štefan zadet in umorjen. *Bil*

sem v mnogih nadlogah, pravi sv. Pavel, večkrat v ječah, v ranah čez mero, velikokrat v smrtnih nevarnostih itd. (II. Kor. 11, 23—28.) To so sami trdi in ostri kamni, ki so sv. Pavla zadeli, in ki so mu v začetku take bolečine delali, da je z žalostnim srcem tožil: *Neizmerno smo bili stiskani, čez moč, tako da smo se živeti naveličali.* (II. Kor. 1, 8.) Pa ni bilo dolgo, in vsi trdi kamni so se mu sladki zdeli, in tako se je vesel zadržal, kakor da bi se mu nič hudega ne bilo prigodilo, ker zakliče: *Ne utrudimo se; ampak dasiravno se naš zunanji človek razdera, se vendar notranji ponavlja od dneva do dneva. Zakaj naša sedanja, kratka in lahka nadloga nam pripravljaja neizmerno visoko, večno čast, katera vse preseže.* (II. Kor. 4, 16. 17.) Poprej je bil zavoljo trpljenja žalosten, da si je smrt želel, zdaj pravi, da je njegova nadloga „lahka“. Od kod to spremenjenje, ta tolažba? Poslušajte, od kod; sv. Pavel sam pové: *Mi ne gledamo na to, kar se vidi, ampak na to, kar se ne vidi. Kar se namreč vidi, je časno; kar se pa ne vidi, je večno.* (II. Kor. 4, 18.) Sv. Pavel je svoje oči proti nebesom povzdignil in je bil celo v tretja nebesa zamaknjen; on je premislil veselje, ki ga je videl in o katerem je vedel, da je pripravljeno tistim, ki tukaj trpé. Ta misel mu je vse trpljenje lahko, in še celo sladko naredila, tako da se je hvalil o svojem trpljenju in je Bogu hvalo zanj dajal: *Hvaljen bodi Bog in Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, kateri nas tolaži v slednji naši nadlogi. Zakaj kakor je trpljenje Kristusovo v nas obilno, tako je tudi po Kristusu obilna naša tolažba.* (II. Kor. 1, 3—6.) *Poln sem tolažbe, preobilno veselja imam pri vsi naši nadlogi.* (II. Kor. 7, 4.)

Nobenega svetnika ni bilo, da bi v svojem življenji ne bil imel trpljenja; znotranjega in zunanjega trpljenja so imeli obilno, pa misel na nebeško plačilo je storila, da jim ni bilo samo lahko, ampak še celo prijetno. Mislimo le na svete mučenike, katerih je toliko tisoč bilo, in kateri so, pa ne samo možje, ampak tudi slabe device in otroci, najstrašnejše muke in najgrozovitnišo smrt prestali z veseljem, dostikrat med hvalnimi pesmimi. Mislili so na besede sv. Pavla: *Trpljenje sedanjega časa se ne dá primeriti prihodnji časti, katera bo nad nami razodeta.* (Rim. 8, 18.) Ko je trem devicam in sestram Menadori, Metrodori in Nimfodori ajdovski sodnik žugal z najhujšimi mukami, ki se le misliti dajo, so vse tri z enim glasom vesele rekle: „Zdanje telesne stiske je v kratkem času konec, in nam gotovo zadobi neminljivo krono“, in so šle srčno mukam in smrti naproti.

Da, še celo pogubljenim v peklju bi peklenski ogenj mogel postati sladak, ko bi le imeli najmanjše upanje kedaj v nebesa priti.

To nam spričuje neusmiljeni bogatin. On je prosil Abrahama: „Oče Abraham! usmili se me, in pošlji mi Lazarja“. (Luk. 16, 24.) In kaj je želel po Lazarju dobiti? Da bi pomočil konec prsta v vodo, in da bi le eno kapljico vode spustil na njegov jezik, ki grozovito trpi v plamenu. Neusmiljeni bogatin je videl, da najmanjši del nebeške časti, le kapljica zveličanja, ko bi v pekel padla, bi vse peklensko trpljenje pomanjšala, polajšala in posladila. Tako govori sv. Gregor Nisenski, ki pravi, da ta kapljica vode pomeni najmanjši del večnega zveličanja v nebesih.

Če ima misel in upanje na nebeško veličastvo tako veliko moč, da bi mogla še celo peklensko trpljenje osladiti; če je svetnike v največjih nadlogah resnično tolažila, svete mučenike v največjih bolečinah resnično z veseljem napolnjevala: gotovo tudi nas v našem trpljenji more tolažiti in z veseljem napolnjevati, ker naše trpljenje ni tako veliko, in tudi ne tako dolgo. Mučenike so tako rekoč na cente težki kamni zadevali, in misel na nebesa jim jih je sladke naredila, zakaj bi ne posladila tudi tistih malih kamenčkov, ki nas zadevajo? Zakaj bi ne mogli prenesti trpljenja, ki nam ga Bog pošilja, in nadlog, ki nam jih ljudje na božje pripuščenje napravljajo nalašč, iz hudobije, ali iz nespameti, ali iz lahkomišljenosti?

Kristijani! kaj bi si mislili, ko bi Bog nad naš kraj točo poslal, katera bi sicer naše vrte in njive nekoliko poškodovala, in bi tudi nas na polji prehitela in nas do krvavega natolkla; pa bi ta toča bili sami žlahtni kamni, ki bi jih lahko drago prodali in za to skupilo bi lahko davke in poprejšnje dolgove izplačali, in bi bili za ves čas svojega življenja dobro preskrbljeni? Ob tako velikem dobičku bi gotovo ne bili žalostni zavoljo majhne škode, ki bi nam jo ta toča naredila, ampak bi se veliko več veselili.

Glejte, ljubi moji! taka toča so nadloge in trpljenje. Če nam nadloge tudi bolečine delajo, nam pa vendar velik dobiček prinašajo. Mi moremo z njimi dolgove poplačati, ki smo jih s svojimi grehi pri božji pravičnosti naredili, in z njimi si moremo, če jih potrpežljivo prenašamo, nebesa zaslužiti, in ta misel bo trde kamne sladke naredila kakor sv. Štefanu. Toraj, ljubi moji! sramujmo se svoje dozdajne nespameti, svoje občutljivosti in nepotrpežljivosti, in nadloge naj nam bodo v prihodnje kot dragi žlahtni kamni, s katerimi si moremo večno plačilo pridobiti. Saj nam Kristus sam srčnost dela rekoč: *Veselite se, in od veselja poskakujte, zakaj vaše plačilo je obilno v nebesih.* (Mat. 5, 12.) Amen.

† Jan. Ankret.

2. Krščanska srčnost ali močnodušnost.

Ap. dj. 6, 10.

Vvod. Nad svetim Štefanom občudujemo sešebno njegovo potrpežljivost, s katero je sprejemal kamenje, ki je od vseh strani nanj letelo; njegovo ljubezen do sovražnikov, katera ga je gnala, da je celo v poslednjih trenutkih življenja molil za svoje morilce; pa tudi njegovo srčnost in močnodušnost, katera ga je navdihnila, kadar je svojim razkačenim sovražnikom resnico pravil iz oči v oči. Vstalo je namreč nekoliko učenih judov... Srčno in neprestrašeno je resnico oznanoval svojim sovražnikom, dasiravno je vedel, da mu gré za življenje in za glavo. — Ta lepa čednost, ter krščanska srčnost ali močnodušnost bi morala lepšati tudi naše srce. Naj vam toraj danes spregovorim o krščanski srčnosti ali močnodušnosti.

Izpeljava. 1. Krščanska srčnost ali močnodušnost je čednost, ki nas podpira, da se od dobrega ne damo odvrniti po nobeni skušnjavi in po nobeni težavi. Ta čednost varuje vse druge čednosti in premaguje slehrno pregreho. Bodi toraj srčen in močnodušen v dobrem, zakaj krščanska srčnost:

a) donaša največje veselje. Kdor se le enkrat srčno premaga, občuti v svojem srcu vse večje veselje, kakor ga morejo dati vse posvetne sladnosti. Porok tega so nam vsi svetniki božji. Zato se imenujejo zmagoslavna cerkev...

b) zaleže v največjo čast. Kakor se senca pomika za človekom, se tudi čast pomika za krščansko srčnostjo. Celó sovražniki so prisiljeni spoštovati to čednost; kolikanj bolj jo čislajo pošteni ljudje; najbolj pa jo čisla Bog...

c) donaša najobilniše plačilo. Močnodušni kristijan zadobiva od Boga že na tem svetu preobilno milost; hitro raste v čednostih in v krščanski popolnosti; na onem svetu pa si nebesa v last dobi. Delaj toraj, bojuj se, premaguj...

2. Vadi se pridno v tej čednosti! Bodi srčen in močnodušen in sicer:

a) s tem, da od sebe odbijaš strah pred ljudmi. Čemu se neki ljudi bojiš? Boj se le samo Boga, ki ima tvojo srečo in nesrečo v svojih rokah, ki ti more dušo in telo pogubiti v pekel. Naj ljudje o tebi mislijo in govoré, kar radi; s tem se nikakor ne daj odvrniti od dobrega. Ali ti je mar sramota to, da spolnuješ dolžnosti svojega stanu, da kakor pošten kristijan živiš po Jezusovem nanku in zgledu?

b) v ljubezni do sovražnikov. Pozdravljaj jih, če tudi oni tebi ne odzdravljajo; moli za nje, če ti tudi taka molitev iz prvega noče prav rada iz srca; pomagaj jim, kar in kolikor moreš, če te tudi ničesar ne prosijo, in ti za tvojo dobroto nobene hvale ne vedó. Težko je sicer, a ravno zato srčno . . .

c) v premaganju skušnjav. Skušnjave te ne smejo malosrčnega narejati; tudi svetniki niso bili brez skušnjav! — Bog pusti, da pridejo skušnjave nad tebe, zato da imaš priložnost mu pokazati svojo zvestobo, in si zasluženja nabirati za nebesa. Vojščak v boju pokaže svojo hrabrost; kristijan pa v skušnjavah razkazuje svojo srčnost in močnodušnost;

č) v prenašanju križev in težav. Revščina, preganjanje, bolezen itd. marsikaterikrat stiskajo človeka. Stori, kar hočeš, in vendar se jih ne moreš vselej ogniti. — Ali pa ni veliko boljše in veliko laglje: vdano in potrpežljivo prenašati trpljenje, ter se tolažiti z večnim plačilom v nebesih, kakor pa prisiljeno in nepotrpežljivo in brez zasluženja trpeti, kakor trpé zavrženci v peklu?

d) v tem, da zaničuješ to, kar je posvetnega. Bogastvo je nestanovitna reč; ako ga nimaš, si rešen mnogih skrbi in skušnjav; ako ga pa imaš, nikar ne navezuj nanj svojega srca, marveč ga obračaj v to, da si z njim nebesa pridobiš, ter obračaj v bogoljubna dela. — Posvetna čast je goljufna. Nikar je ne išči, marveč se je ogibaj še celo takrat, kadar ti jo ponujajo. Vse varniše boš živel na nizkem, kakor pa na visokem. Skrben bodi za večno čast . . .

e) v premagovanju samega sebe. Če samega sebe premaguješ, je to Bogu vse prijetniše, kakor ko bi zmagal cele sovražne vojske; — in priložnosti samega sebe premagovati ti nikdar ne manjka: v jedi, v pijači, v spanju, razveseljevanju, govorjenju, gledanju, poslušanju itd. To premagovanje in zatajevanje je prva stopinja do krščanske popolnosti. Premaguj z vso silo svoje hudo poželenje, posebno glavno strast, iz katere se izhajajo vse druge tvoje zmote in vsi drugi tvoji grehi . . .

Konec. Naš Zveličar je svojim učencem le trpljenje napovedoval na tem svetu; in vendar so mu učenci zvesti ostali in stanovitni. Vsi so lahko ob koncu svojega trudapolnega življenja rekli za svojim Zveličarjem: *Dopolnjeno je!* Bodimo srčni in močnodušni tudi mi, kakor oni, da bomo tudi mi ob koncu svojega življenja smeli reči za sv. Pavlom: *Dober boj sem bojeval . . .* (II. Tim. 4, 7. 8.)

† J. Škofic.